

Letnik 1914.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LII. — Izdan in razposlan 4. dne junija 1914.

Vsebina: (Št. 119—122.) 119. Ukaz, s katerim se daje v moč zakon z dne 5. julija 1912. l. o vojaškem kazenskem pravdnem redu za skupno vojno moč. — 120. Ukaz, s katerim se daje v moč zakon z dne 5. julija 1912. l. o vojaškem kazenskem pravdnem redu za deželno brambo. — 121. Ukaz v izvršitev zakona z dne 5. julija 1912. l. o vojaškem kazenskem pravdnem redu za skupno vojno moč. — 122. Ukaz v izvršitev zakona z dne 5. julija 1912. l. o vojaškem kazenskem pravdnem redu za deželno brambo.

119.

Ukaz ministra za deželno bran z dne 23. maja 1914. l.,

s katerim se daje v moč zakon z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 130) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za skupno vojno moč.

V porazumu s c. in kr. vojnim ministrom se v zmislu § 487 zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 130) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za skupno vojno moč odreja: Zakon z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 130) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za skupno vojno moč dobi moč 1. dne julija 1914. l.

Georgi s. r.

120.

Ukaz ministra za deželno bran z dne 23. maja 1914. l.,

s katerim se daje v moč zakon z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 131) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za deželno brambo.

V zmislu § 487 zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 131) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za deželno brambo se odreja:

Zakon z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 131) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za deželno brambo dobi moč 1. dne julija 1914. l.

Georgi s. r.

121.

Ukaz ministra za deželno bran v porazumu z vojnim ministrom, ministra za notranje stvari in pravosodnega ministra z dne 23. maja 1914. l.

v izvršitev zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 130) o vojaškem kazenskem pravdnem redu za skupno vojno moč.

(Izvršitvena določila.)

K § 2.

Vojaški disciplinarni predpisi določajo, katerih pregreškov (prestopkov) naj vojaški predstojniki ne kaznujejo disciplinarno, ker to ni zadostno iz vojaških ozirnov.

K § 9, odst. 2.

K lokalnim oblastvom spadajo tudi vsa druga poveljstva utrjenih mest, poveljstva stalnih

krdelnih vežbališč in strelišč, v primeru mobilizacije tudi etapna in kolodvorska poveljstva.

Mornariška postajska poveljstva so: vojno ministrstvo, mornariški odsek, pristanski admiralat v Puli, pomorska okrajna poveljstva, poveljstvo mornariške akademije na Reki, poveljstvo mornariškega detachementa v Budimpešti, obrambno okrajno poveljstvo v Ercegu Novem, poveljstvo postajske ladje v Tivtu in postajsko poveljstvo patroljske ladje v Pančovi.

K § 11, točki 1 in 2.

K osebam, postavljenim pod kazenskosočno oblast vojske, se štejejo tudi pripadniki telesnih gard Njegovega Veličanstva cesarja in kralja — izvzemši pripadnike kralj. ogr. trabantske telesne garde, ki so pod kazenskosočno oblastjo kralj. ogr. deželne brambe — nadalje vse tiste aktivne vojaške osebe, ki so na Najvišjem dvoru v trajni službeni porabi.

K § 19.

Brigadna in divizijska sodišča niso z brigadnimi in s krdelnimi divizijskimi poveljstvi v nikaki organizatorski zvezi.

K § 23.

1. Pristojni poveljniki so v kazenskopravnem oziru odkazani brigadnemu ali divizijskemu sodišču, nahajajočemu se na stojališču njihovega poveljstva, ako vojno ministrstvo pri posameznih njim podrejenih zvezah ne odredi kaj drugega zaradi njihovega oddaljenega stojališča.

2. Ako na stojališču pristojnega poveljnika ni brigadnega ali divizijskega sodišča, odkaže vojno ministrstvo tega poveljnika takemu sodišču.

3. Vojno ministrstvo odkaže v porazumu z mornariškim osrednjim oblastvom pristojne poveljnike vojne mornarice brigadnemu ali divizijskemu sodišču ter pristojne poveljnike vojske sodišču mornarskih korov ali admiralskemu sodišču (§ 50, odst. 3 in § 54, odst. 3).

K § 24.

1. Pravni pomočki gredó od brigadnega sodišča na tisto divizijsko sodišče, kateremu je odkazan poveljnik, ki je v kazenskopravnem oziru neposrednje predpostavljen pristojnemu poveljniku pri brigadnem sodišču.

2. Po istem načelu so brigadna sodišča v sodnih stvareh postavljena pod divizijska sodišča.

3. V vojaških stvareh so brigadna in divizijska sodišča kakor oblastva neposrednje podrejena vojnemu ministrstvu, v gospodarskopravnih stvareh pa so odkazana vojaški teritorialni intendanci.

K § 26.

Disciplinarno ravnanje s častniki za pravosodno službo, ki so v vojaški sodniški službi, je uravnano z disciplinarnim predpisom.

K § 39, odst. 2 in k § 40, odst. 2.

Ako se ne doseže za odločbo spora o pristojnosti potrebno sporazumljenje udeleženih vrhovnih sodnih stopenj, mora vrhovno vojaško sodišče naznaniiti to vojnemu ministrstvu.

K § 46, odst. 1.

1. Za sodne častnike je v prvi vrsti določiti tiste častnike, ki so s primernim uspehom dovršili učni tečaj za sodne častnike in ki jamčijo tudi s svojo drugo predizobrazbo, znanjem jezikov in službeno izkušnjo, da bodo ustrezali stavljenim jim zahtevam.

2. Ako v stojališču pristojnega poveljnika ni brigadnega sodišča, se lahko na zaukaz vojaškega teritorialnega poveljnika sodni častnik na sedežu brigadnega sodišča nahajajočega se pristojnega poveljnika trajno določi, da zastopa obtožbo v glavni razpravi; sodni častnik je v tem primeru odkazan pristojnemu poveljniku, ki je odredil, da stavi kazenski predlog.

K § 46, odst. 2.

Besedilo prisege se glasi:

„Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da bodem po zakonu zvesto izpolnjeval dolžnosti sodnega častnika. Tako gotovo, kakor mi Bog pomagaj!“

O zaprisegi je sestaviti zapisnik. Zapisnik naj podpišeta pristojni poveljnik in sodni častnik.

Ako se postavi sodni častnik pri več pristojnih poveljnikih, zadošča njegova zaprisega po enem teh poveljnikov.

K § 50, odst. 3.

Brigadna sodišča imajo, ako poslujejo za sodišča mornarskih korov, oznamenilo: „Brigadno sodišče kakor sodišče mornarskih korov v“, sodišča mornarskih korov, ako poslujejo za brigadna sodišča, pa oznamenilo: „Sodišče mornarskih korov kakor brigadno sodišče v“.

K § 53, odst. 5.

1. Predsednik in prisednik vojaškega stanu se komandirata k vojaškemu sodišču po vojaškem postajskem poveljstvu.

2. Vojaško postajsko poveljstvo sestavi o krdelih in zavodih, ki razpolagajo v garniziji najmanj s staležem častnikov vojaškega stanu, potrebnim za redno sestavo brigadnega vojnega sodišča (§ 53, odst. 1), ob začetku vsakega leta po določenem vrstnem redu poseben seznamek, ki ga je imeti v razvidnosti in v katerem je poočiti tudi polkovni jezik posameznih krdel.

Določuje vrstni red se je ozirati na stalež častnikov pri posameznih krdelih (zavodih) tako, da je krdelo (zavod) v razmerju češče vzprejeti v vrstni red, kakor ima večje število za sestavo vojnega sodišča potrebnih šarž na razpolaganje. Krdela, ki gredo v teku leta iz garnizije, je črtati v seznamku, novo došle pa je po sprednjih določilih vzprejeti v seznamek.

3. Krdela in zavodi, ki jih je vojaško postajsko poveljstvo vzprejelo v seznamek, morajo pisati imenik o komandiranju o tistih osebah, ki jih komandirajo za brigadno vojno sodišče (§ 53, odst. 1). Ta imenik je napraviti v začetku vsakega leta in ga imeti v razvidnosti. Častnike, ki odidejo v teku leta, je črtati v imeniku, novo došle pa po njihovem činu vzprejeti v imenik. Ako ima v garniziji tudi divizijsko sodišče svoj uradni sedež in ako ima krdelo ali zavod tudi dolžnost priskrbeti ude za divizijsko vojno sodišče (izvršitvena določila k § 55), je napraviti pri krdelu (zavodu) enoten imenik o komandiranju gledé tistih oseb, ki se komandirajo k brigadnim in k divizijskim vojnim sodiščem.

V imeniku o komandiranju je izrečno označiti tiste častnike, ki so popolnoma zmožni polkovnega jezika.

4. V imenik o komandiranju je, izvzemši sodne častnike in njihove namestnike, vzprejeti častnike primernih šaržnih stopenj v vrstnem redu njihovega čina, ako niso zakonito izključeni od sodniške službe.

5. Krdela in zavodi se komandirajo po vrstnem redu, ki je določen v seznamku in od katerega se sme odstopiti samo iz nujnih razlogov, tako zlasti tedaj, kadar je krdelo (zavod) službeno zadržano. V takih primerih je vedno določiti v vrstnem redu prihodnje ne zadržano krdelo (zavod), da priskrbi ude vojnega sodišča.

Od vrstnega reda je odstopiti tedaj, kadar je razpravo izvršiti v jeziku, različnem od službenega jezika, in kadar krdelo (zavod), ki ga je komandirati, ni v stanu pripraviti razpravnega jezika zmožno vojno sodišče. V tem primeru naj komandira vojno sodišče tisto v vrstnem redu prihodnje krdelo (zavod), ki je v stanu pripraviti razpravnega jezika zmožno vojno sodišče.

Ako nobeno krdelo (zavod) garnizije ne more komandirati tako jezikovno kvalifikovanega vojnega sodišča, se komandira vojno sodišče v prvotnem vrstnem redu seznamka.

Ako je sodišče z ozirom na določila § 53, odst. 4 in § 97 za predsednika vojnega sodišča zahtevalo častnika določne šarže (čina) in ako častnika te ali prihodnje višje šarže (§ 53, odst. 2) ni na razpolaganje pri krdelu (zavodu), ki je na vrsti, je naročiti v vrstnem redu prihodnjemu krdelu (zavodu), da komandira vojno sodišče.

6. Krdelom (zavodom) je ob komandiranju naznaniti ime, šaržo, staležni oddelek obtoženca ter jezik, v katerem je izvesti razpravo. Nadalje je krdelom (zavodom) naznaniti okoliščnosti, ki v danem primeru izključujejo določne osebe od sodniške službe.

7. Ako se glavna razprava prekine ali preloži (§ 319), je za priskrbo udov vojnega sodišča za novo določeno glavno razpravo določiti isto krdelo (zavod), ki je ude vojnega sodišča komandiralo k prvi glavni razpravi.

8. Pri krdelih in zavodih se komandirajo posamezni udje vojnega sodišča po vrstnem redu sestavljenega imenika o komandiranju. Od tega vrstnega reda se sme odstopiti samo iz nujnih razlogov, tako zlasti tedaj, ako je dana ovira iz važnega službenega ali izvenslužbenega povoda ali izključilni vzrok v zmislu §§ 109 do 111. Od vrstnega reda je odstopiti tudi tedaj, kadar je razpravo izvesti v jeziku, različnem od službenega jezika, in kadar tisti, ki je na vrsti, ni popolnoma zmožen tega jezika.

V takih primerih je komandirati tistega, ki je v imeniku o komandiranju vzprejet prihodnji, ako je pa razpravo izvesti v jeziku, različnem od službenega jezika, tistega, ki je v imeniku o komandiranju vzprejet prihodnji in je večš tega jezika.

Samo ako za redno sestavo vojnega sodišča potrebnih šaržnih stopenj (§ 53, odst. 1) ni na razpolaganje, se je moči poslužiti zaukaza § 53, odst. 2 in se morejo namesto ne razpoložnih šaržnih stopenj komandirati častniki bližnjih višjih ali bližnjih nižjih šarž za predsednike in prisednike k vojnemu sodišču.

9. Častnike, zoper katere teče kazenskošodni postopek ali postopek častnega sveta, je preiti ob komandiranju.

10. Ime in šaržo komandiranih častnikov naj krdela (zavodi) nemudoma naznanijo brigadnemu sodišču.

11. Kadar se nadaljuje glavna razprava, ko se je prej prekinila ali preložila (§ 319), je komandirati iste ude vojnega sodišča, ki so se udeležili prvotne razprave.

Ako to ni mogoče, je nemudoma obvestiti naravnost brigadno sodišče o zadržku in, kako dolgo bo najbrže trajal.

12. Pri razpravah zoper mornariške osebe pred brigadnimi vojnimi sodišči je praviloma jemati predsednika in prisednika vojaškega stanu iz vojne mornarice.

13. Mornariška postajska poveljstva na sedežu sodišča, poklicanega za izvrševanje kazenskega sodstva nad mornariškimi osebami, naj pišejo imenike o komandiranju o aktivnih štabnih in višjih častnikih vojaškega stanu vojne mornarice, ki so v garniziji. Te imenike je sestaviti v začetku vsakega leta in jih imeti v razvidnosti. Častnike, ki odidejo v teku leta, je črtati v imenikih, novo došle je vzprejeti v imenik po njihovem činu. Pri vsakem častniku je navesti, katerega tuzemskega jezika je popolnoma zmožen razen službenega jezika.

Predsednika in prisednika vojaškega stanu vojne mornarice komandira mornariško postajsko poveljstvo.

V ostalem se zmislu primerno uporabljajo sprednje točke 4, potem 8 do 11.

14. Ako se glasi obtožba na kršenje subordinacije ali ako meri zagovor obtoženca na to, da je bil po predpisu nasprotnem vedenju predpostavljenca napeljan h kaznivemu dejanju, naj se v vojno sodišče ne pokličejo niti za predsednika niti za prisednika osebe, ki so podrejenci predpostavljenca, zoper katerega se je kršila subordinacija ali zoper katerega je naperjena obdolženčeva izpovedba. Izjema je dopustna, ako bi se sicer na sodišču ne moglo sestaviti vojno sodišče;

obdolženčeva pravica odklonitve ostane neizpremenjena.

15. Vse na komandiranje predsednika in prisednika vojaškega stanu k brigadnim vojnimi sodiščem nanašajoče se opravilne spise je obravnavati za nujne. Službene poti se navadno ni treba držati.

K § 54, odst. 3.

Divizijska sodišča imajo, ako poslujejo kakor admiralska sodišča, oznamenilo „Divizijsko sodišče kakor admiralsko sodišče v.....“, admiralska sodišča, ako nastopajo kakor divizijska sodišča, pa oznamenilo „Admiralsko sodišče kakor divizijsko sodišče v.....“

K § 55.

1. Predsednik in prisedniki vojaškega stanu se komandirajo k vojnemu sodišču, ako gre za štabne in višje častnike, po vojaškem postajskem poveljstvu.

2. Generalne majorje in podmaršale komandira k vojnemu sodišču vojaško teritorijalno poveljstvo, generale infanterije (generale konjištva, feldcajgmajstre) pa vojno ministrstvo.

3. Vojaško postajsko poveljstvo sestavi o krdelih in zavodih, ki razpolagajo v garniziji najmanj s takim staležem štabnih in višjih častnikov vojaškega stanu, ki je potreben za redno sestavo divizijskega vojnega sodišča čez osebo moštva (§ 55, odst. 2, t. 1), ob začetku vsakega leta po določenem vrstnem redu poseben seznamek, ki ga je imeti v razvidnosti in v katerem je poodčititi tudi polkovni jezik posameznih krdel.

Določuje vrstni red se je ozirati na stalež častnikov pri posameznih krdelih (zavodih) tako, da je krdelo (zavod) v razmerju česče vzprejeti v vrstni red, kakor je na razpolaganje večje število šarž, ki so potrebne za sestavo vojnega sodišča za moštvo. Krdela, ki odidejo v teku leta iz garnizije, je črtati v seznamku, novo došla pa je vzprejeti v seznamek po sprednjih določilih.

4. Ta krdela in zavodi se komandirajo k divizijskim vojnimi sodiščem in udje vojnega sodišča se komandirajo po krdelih (zavodih) slično kakor se komandira k brigadnim vojnimi sodiščem (točke 3 do 11 in 14 izvršitvenih določil k § 53, odst. 5) z razliko, da naj vojaško postajsko poveljstvo v vseh primerih, v katerih krdelo (zavod) ne razpolaga s šaržnimi stopnjami, ki so potrebne za sestavo vojnega sodišča čez častnika ali zenačenca, ali ne s potrebnim številom

takih šaržnih stopenj, naroči v vrstnem redu prihodnjemu krdelu (zavodu), da komandira, kar jih manjka.

Kadar se komandirajo udje vojnega sodišča, je nadalje paziti tudi na predpis § 55, zadnji odst., po katerem ne sme biti noben ud vojnega sodišča, izvzemši voditelja razprave, v šarži nižji nego obtoženec.

5. Vojaško teritorialno poveljstvo sestavi ob začetku vsakega leta poseben imenik o komandiranju, ki ga je imeti v razvidnosti in v katerega je vzprejeti pri skupni vojski službeno porabljane generalne majorje in podmaršale teritorialnega okraja po šaržnih stopnjah v vrstnem redu njihovega čina. Generalne majorje in podmaršale, ki odidejo v teku leta, je črtati v imeniku, novo došle pa po njihovem činu vzprejeti v imenik. Za komandiranje teh oseb k divizijskim vojnim sodiščem veljajo zmislu primerno predpisi, velja-joči za komandiranje štabnih in višjih častnikov po krdelih.

Ako vojaškemu teritorialnemu poveljstvu ni na razpolaganje za sestavo vojnega sodišča potrebnega števila generalov, naj se obrne na vojno ministrstvo zaradi komandiranja tistih, kar jih nedostaja.

6. Za napravo in pisanje imenika o komandiranju o generalih infanterije (generalih konjištva, feldcajmajstrih) in za njih komandiranje k divizijskim vojnim sodiščem po vojnem ministertvu je zmislu primerno uporabljati določila točke 5.

7. Pri razpravah zoper mornariške osebe pred divizijskimi vojnimi sodišči je jemati predsednika in prisednike vojaškega stanu praviloma izmed vojne mornarice.

8. Gledé komandiranja štabnih in višjih častnikov vojne mornarice se uporablja točka 13 izvršitvenih določil k § 53, odst. 5.

Častniki pod zastavo se komandirajo k vojnemu sodišču po vojnem ministertvu, mornariški odsek, pri katerem se piše imenik o komandiranju o vseh aktivnih častnikih pod zastavo po določenih, obstoječih za imenike štabnih in višjih častnikov (točka 13 izvršitvenih določil k § 53, odst. 5).

Držati se je predpisa § 55, zadnji odst., po katerem ne sme biti noben ud vojnega sodišča, izvzemši voditelja razprave, v šarži nižji nego obtoženec.

9. Vse na komandiranje predsednika in prisednikov vojaškega stanu k divizijskim vojnim sodiščem nanašajoče se opravilne spise je obravnavati za nujne. Službene poti se navadno ni treba držati.

K § 56.

1. Vojaškemu stanu ne pripadajoče ude vojnega sodišča, izvzemši častnike za pravosodno službo (točka 3), komandira vojaško postajsko poveljstvo, ako pa potrebnih šaržnih stopenj v postaji ni na razpolaganje, vojaško teritorialno poveljstvo. Ako mu v njegovem poveljstvenem področju niso na razpolaganje osebe potrebnih šaržnih stopenj, jih komandira vojno ministrstvo.

2. Vojaško postajsko poveljstvo naj komandira vedno po činu najstarejše, ki so na razpolaganje v garniziji, vojaško teritorialno poveljstvo in vojno ministrstvo uradnemu sedežu sodišča najbližnje, ako so enako blizu, po činu najstarejše dotičnih šaržnih stopenj.

3. Častnika za pravosodno službo komandira za uda vojnega sodišča na glavno razpravo zoper vojaškega duhovnika ali častnika za pravosodno službo (§ 56, sklepni stavek) vojaško teritorialno poveljstvo, ako mu osebe potrebnih šaržnih stopenj niso na razpolaganje, pa vojno ministrstvo.

4. Vojaškemu stanu ne pripadajoče ude vojnega sodišča vojne mornarice komandira k admiralskemu sodišču pristanski admiralat v Puli, ki naj določa vedno po činu najstarejše dotičnih šaržnih stopenj, ki so v Puli na razpolaganje. Ako oseb potrebnih šaržnih stopenj v Puli ni na razpolaganje, jih komandira vojno ministrstvo, mornariški odsek, po načelih, navedenih v točki 2.

5. Točka 9 izvršitvenih določil k § 55 se uporablja.

K § 58, odst. 2.

Gledé komandiranja častnika za pravosodno službo se uporabljajo izvršitvena določila k § 56, točke 3 do 5.

K § 59.

Udje vojaškega stanu se komandirajo k vzklicnemu sodišču prav tako kakor se komandirajo k vojnemu sodišču divizijskega sodišča kakor I. stopnje.

K § 63.

O prisegi predsednika in podpredsednikov vrhovnega vojaškega sodišča je sestaviti zapisnik. Zapisnik naj podpišejo tisti, ki je prisegel, vo-

dilni senatni predsednik in tajnik vrhovnega vojaškega sodišča.

K § 67, točka 1.

Pri razpravah zoper mornariške osebe je vojaškemu stanu pripadajoče ude senata praviloma vzeti od vojne mornarice.

K § 71.

1. Polkovnike vojaškega stanu, generalne majorje in podmaršale komandira vojaško teritorialno poveljstvo na sedežu vrhovnega vojaškega sodišča, generale infanterije (generale konjištva, feldcajgmajstre) komandira vojno ministrstvo, kapitane linijskih ladij in častnike pod zastavo vojno ministrstvo, mornariški odsek.

2. Vojaško teritorialno poveljstvo na sedežu vrhovnega vojaškega sodišča sestavi ob začetku vsakega leta poseben imenik o komandiranju, ki ga je imeti v razvidnosti in v katerega je vzprejeti za sodniške posle na vrhovnem vojaškem sodišču razpoložne, v skupni vojski službeno uporabljane aktivne polkovnike, generalne majorje in podmaršale garnizije po šaržnih stopnjah v vrstnem redu njihovega čina. Polkovnike, generalne majorje in podmaršale, ki odidejo v teku leta, je črtati v imeniku, novo došle pa vzprejeti v imenik po njihovem činu.

3. K vrhovnemu vojaškemu sodišču se komandira po vrstnem redu imenika, podmaršali pa se komandirajo samo tedaj, kadar je za redno sestavo senata z ozirom na določila § 71, odst. 1, potreba privzeti generale te šarže.

4. Od vrstnega reda se sme odstopiti samo iz nujnih razlogov, tako zlasti tedaj, kadar je dan zadržek iz važnega službenega ali izvenslužbenega povoda ali izključilni vzrok v zmislu §§ 109 do 111. V takih primerih je komandirati tistega, ki je vzprejet prihodnji v imeniku o komandiranju.

5. Vojno ministrstvo sestavi ob začetku vsakega leta poseben imenik o komandiranju, ki ga je imeti v razvidnosti in v katerega je vzprejeti za sodniške posle na vrhovnem vojaškem sodišču razpoložne, na sedežu tega sodišča v skupni vojski službeno porabljane generale infanterije (generale konjištva, feldcajgmajstre) v vrstnem redu njihovega čina. Generale infanterije (generale konjištva, feldcajgmajstre), ki odidejo v teku leta, je črtati v imeniku, novo došle pa vzprejeti v imenik po njihovem činu.

6. O kapitanih linijskih ladij in o častnikih pod zastavo, ki se službeno porabljajo na sedežu vrhovnega vojaškega sodišča, piše vojno ministrstvo, mornariški odsek, imenik o komandiranju po določilih, obseženih v točki 5.

7. Gledé komandiranja v točkah 5 in 6 imenovanih oseb k vrhovnemu vojaškemu sodišču se zmislu primerno uporabljajo določila točk 3 in 4.

K § 81, odst. 4.

Sodišču ali vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku) za stalne zapisnikarje odkazane vojaške osebe naj zapriseže voditelj sodišča. O zaprisegi je spisati zapisnik. Zapisnik naj podpišeta tisti, ki je prisegel, in voditelj sodišča.

Besedilo prisega se glasi: „Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da bodem zvesto izpolnjeval dolžnosti zapisnikarja in varoval molčečnost. Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!“

K § 84.

Tolmače, ki se stalno porabljajo na sodišču, naj zapriseže voditelj sodišča. O zaprisegi je spisati zapisnik. Zapisnik naj podpišeta tisti, ki je prisegel, in voditelj sodišča.

Besedilo prisega se glasi: „Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da bodem prevajal zvesto in vestno. Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!“

K § 85.

Za pozivljanje tolmačev, ki ne spadajo k aktivnim vojaškim osebam, veljajo zmislu primerno izvršitvena določila k § 184, odst. 2.

Zaradi uporabljanja prisilnih naredb zoper aktivne vojaške osebe, ki se porabljajo na sodišču za tolmače, veljajo zmislu primerno točke 1 do 6 izvršitvenih določil k § 193, odst. 1 do 3 in k § 208.

K § 89, odst. 1.

1. Obdolženec, ki je v prostosti, mora, če si izbere zagovornika, sam skrbeti, da zagovornik prevzame zagovorništvo. Ako pa spada obdolženec k aktivnim osebam moštva ali k aktivnim gažistom, ki niso uvrščeni v činovni razred, lahko imenuje, če si izbere eno v § 91, odst. 1, točka 1 ali 2 imenovanih oseb za zagovornika.

zagovornika tudi svojemu predpostavljenu poveljstvu ali pristojnemu sodišču ali v teku pravdniskega poizvedbenega postopka vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku). Predpostavljeno poveljstvo, sodišče ali vojaški pravdnik (sodni častnik) ukrene potem sam, da se dobi privoljenje izbranega in njemu predpostavljenega krdelnega poveljstva (službenega oblastva).

2. Obdolženec, ki je v zaporu, lahko naznani izbero zagovornika ali častniku (nadzornemu častniku), kateremu je poverjeno vodstvo vojaške jetnišnice, ali sodišču ali v teku pravdniskega poizvedbenega postopka vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku). V tem primeru je naloženo sodišču ali vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku), da ukreni dalje, da izbrani prevzame zagovornišvo.

3. Kadar je zagovornišvo po § 88, odst. 1 potrebno, naj zagovornik, ki si ga je izbral obdolženec, takoj ko je prevzel zagovornišvo, naznani to sodišču, ako itak v zmislu točke 1 ali 2 ne ukrene sodišče, da kdo prevzame zagovornišvo.

4. Službene poti se ni treba držati.

5. Zagovornik, ki si ga je izbral obdolženec, se mora, ako ni drugače verjetno dokazano, da mu je poverjeno zagovornišvo, sodišču ali v pravdniskem poizvedbenem postopku vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku) nasproti izkazati s pooblastilom.

K § 92.

1. Odvetniki in neaktivni častniki za pravosodno službo, ki želé biti vpisani v imenik vojaških zagovornikov, naj vpošljejo svoje prošnje naravnost ministrstvu za deželno bran. V prošnji se mora poodčititi, je-li ali je-li bil prosilec častnik ali zenačenec neaktivnega staleža oborožene moči (orožništva) in katerih jezikov je zmožen. Prosilci, ki so v državni službi, morajo dokazati dovoljenje svojega predpostavljenega službenega oblastva.

2. O vzprejemu odvetnikov v imenik vojaških zagovornikov odloča ministrstvo za deželno bran v porazumu s pravosodnim ministrstvom in z vojnim ministrstvom.

3. Ob prvi napravi imenika vojaških zagovornikov zahteva pravosodno ministrstvo prošnje odvetnikov, ki želé biti vpisani v imenik vojaških zagovornikov, po odvetniških zbornicah.

Odvetniške zbornice predložijo pravosodnemu ministrstvu prošnje s svojimi predlogi.

Pozneje pozove pravosodno ministrstvo pristojne odvetniške zbornice, naj se izjavijo o prošnjah odvetnikov, ki želé biti vpisani v imenik vojaških zagovornikov.

4. V imenik vojaških zagovornikov vzprejete osebe prejmejo v svoje poverilo dekret ministrstva za deželno bran.

5. O zagovornikih, pripuščenih pri sodiščih vojske v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, napravi ministrstvo za deželno bran imenik, imenik vojaških zagovornikov, in ga ima v razvidnosti. V tem imeniku se poodčiti tudi jezikovno znanje zagovornika.

6. Imenik vojaških zagovornikov je ob začetku vsakega leta naznani vsem sodiščem skupne vojne moči in odvetniškim zbornicam. Pri sodiščih je imeti imenik odprt vsakemu na vpogled.

K §§ 93 in 94.

1. Ako se v imenik vojaških zagovornikov vpisan odvetnik črta iz imenika odvetnikov, ako se zoper njega odredi, da se mu začasno ustavi izvrševanje odvetništva, ako se izreče odstavitev od izvrševanja odvetništva ali ako je civilno kazensko sodišče zoper njega začelo preiskavo ali ga je neposrednje obtožilo, naznanijo odvetniške zbornice to nemudoma ministrstvu za deželno bran.

2. Ako izvé vojaško oblastvo vzroke, ki morejo povzročiti, da se črta kdo, ki je vpisan v imenik vojaških zagovornikov, je to nemudoma naznani vojnemu ministrstvu.

3. Ako pride v poštev, da bi se črtal odvetnik iz imenika vojaških zagovornikov iz vzroka, navedenega v § 93, odst. 2, točka 2, se je pred odločbo dogovoriti s pravosodnim ministrstvom, ki popraša pristojno odvetniško zbornico.

K § 120, odst. 2.

Prepisi se poverjajo pri vojaškemu pravdniku (sodnem častniku) po njem ali po njegovem namestniku, pri sodiščih in pri generalnem vojaškemu pravdniku po pisarniskem uradniku vojaškega sodišča, kateremu je poverjeno vodstvo pisarnice, kjer pa tak uradnik ni postavljen, po častniku za pravosodno službo.

Poverja se v naslednji obliki:

„Pravilnost prepisa se poverja.

Datum.

L. S.

ali

Podpis vojaškega pravdnika
(sodnega častnika).“

„Pravilnost prepisa se poverja.

Od pisarnice c. in kr. vrhovnega vojaškega sodišča (c. in kr. generalnega vojaškega pravdnika, c. in kr. divizijskega sodišča v.....).

Datum. Podpis pisarniškega predstojnika.“

L. S.

ali

„Pravilnost podpisa se poverja.

Od c. in kr. brigadnega (divizijskega) sodišča v.....

Datum. Podpis častnika za pravosodno službo.“

L. S.

K § 122, odst. 2 in 3.

V § 122, odst. 2, imenovanim osebam se vroča ali neposrednje po slih (potih) ali po pošti ali po občinskem (varnostnem) oblastvu.

V § 122, odst. 3, imenovanim osebam se vroča ali po pošti ali po občinskem (varnostnem) oblastvu.

Ako vročitev v § 122, odst. 2 in 3, imenovanim osebam ni mogoča tako, kakor je navedeno v sprednjih odstavkih, ali ako se pojavijo težave, je zaprositi za vročitev okrajno sodišče bivališča dotične osebe, ki mu je poverjena kazenskosodna oblast.

V zaprosilu za vročitev je poudariti, ali se mora stvar vročiti adresatu v roke ali ne.

K § 125, odst. 3.

1. Službeno potrdilo, da je bil kdo zadržan po vojaški službi, podeli vojaški poveljnik (predstojnik) predlagatelja. Za izdajo potrdila ni potrebno, da je bila udeležena oseba vso dobo službeno zaposlena, marveč zadošča, da je bil udeleženec zadnji dan tega roka v času, v katerem se je mogel zglasti pravni pomoček (izvršitvena določila k § 324, odst. 2), po vojaški službi ali, ker ni bilo raporta, zadržan to storiti. Vzrok zadržka je navesti v potrdilu.

2. Ako se predlagatelj sklicuje na neopravičeno odklonitev potrdila po predpostavljencu, naj oblastvo, ki je poklicano odločiti, pred odločbo o prošnji prosi za izjavo tega predpostavljena.

K § 131, odst. 1, § 142, odst. 1, § 145, odst. 1 in § 244, odst. 2.

Ako je zaprositi civilno kazensko sodišče za pravno pomoč, naj se obrne oblastvo, ki zaprosi,

na okrajno sodišče*), kateremu je poverjena kazenska sodna oblast in v čigar okolišu je opraviti pravno dejanje.

K § 133, odst. 2 do 4.

Uradna dejanja civilnih oblastev v poslopih in prostorih vojske ali takih, ki jih je vojska zasedla, je opraviti, ko se je to poprej naznanilo poveljniku poslopja. Poveljnik ali častnik ali zenačenec, ki ga je določil on ali vojaško krajno oblastvo, bodi navzoč pri uradnem dejanju.

K § 147.

Voditelj sodišča se opozori ustno ali pismeno — aktivne osebe moštva in gažisti, ki niso izvršeni v činovni razred, opozarjajo vedno ustno — ali pri voditelju sodišča ali pri oblastvih, imenovanih v § 324, odst. 2 do 4.

Zoper odločbo voditelja sodišča ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

Zoper odredbe, opustitve ali zamude vojaškega pravdnika ali sodnega častnika je dopustna nadzorna pritožba na pristojnega poveljnika, kateremu je pridejan vojaški pravdnik ali sodni častnik (§ 327, odst. 2).

K § 154, odst. 4.

V prometu pravne pomoči med sodišči poveljstvu in organi skupne vojne moči ni refundirati stroškov.

K § 171.

Določila službenega pravilnika za c. in kr. vojsko in službenega pravilnika za c. in kr. voljno mornarico o zapiranju vojaških oseb po predpostavljencih, višjih, potem po nadzornih organih, patroljah, vojaških stražah in stražnikih se ne izpreminjajo s § 171.

K §§ 171, 176 in 182.

Preden se zaukaže zavarovalni ali preiskovalni zapor, je treba vedno skrbno preskusiti, ali so dani zakoniti pogoji za tako naredbo (§§ 171 in 176). Ako ni več vzrokov, da bi ostal zapor v moči, je takoj odpraviti zavarovalni ali preiskovalni zapor (§ 182).

K § 173, odst. 2.

1. Častnikom in zenačencem se odvzame orožje, kadar se zaprò, samo tedaj, kadar je to neobhodno potrebno.

*) Za mesto in okolico reško je umevati z „okrajnim sodiščem“ posameznega sodnika na Reki.

2. Ako je častnika ali zenačenca peljal policijski ali drug varnostni organ k policijskemu (varnostnemu) oblastvu, ga je tam, ako okolnosti to neobhodno zahtevajo, kolikor mogoče ogibaje se vsakega hrupa in oziraje se na potrebno varovanje častniškega ugleda pripreti in je treba zaradi nadaljnje odredbe nemudoma poročati najbližnjemu vojaškemu oblastvu ter navesti vzrok in okolnosti, v katerih je bil prijet. Ako se pokaže, da pripor prijetega ni neobhodno potreben, ga je takoj izpustiti in je dalje postopati v zmislu § 133, odst. 1.

K § 173, zadnji odst.

„Vojaska oblastva“ so tukaj staležni oddelek zaprtega, vojaško krajno oblastvo, potem vojaške straže in nadzorni častniki.

K §§ 179 do 181.

Natančnejša določila o izvrševanju preiskovalnega zavora so v predpisu za vojaške jetnišnice, potem v predpisu za mornariško jetnišnico v Puli in v službenem pravilniku za e. in kr. vojno mornarico.

K § 184, odst. 2.

Priče, ki ne spadajo k aktivnim vojaškim osebam, je pozivati neposrednje po slih (potih), ako je nevarno odlagati. Sicer je poziv vročiti po pošti ali po občinskem (varnostnem) oblastvu. Ako je ta način vročbe nemožen ali ako se pojavijo težkoče, je zaprositi za vročbo okrajno sodišče pričinega bivališča, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast.

Priče, ki niso pod kazenskosočno oblastjo vojske ali deželne brambe, je pozivati iz druge države monarhije po okrajnem sodišču pričinega bivališča, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast. Zapretilo zakonitih prisilnih naredeb, če bi kdo ne prišel, pa je opustiti. Ako pozvanec ne pride prostovoljno in ako je potrebno, da pride osebno, je poročati vojnemu ministrstvu. Isto velja v prometu z Bosno in Hercegovino.

Določila drugega odstavka je uporabljati v prometu s tujimi državami, ako naj se ne posreduje po diplomatski poti.

Ako se prosi okrajno sodišče, naj privede ali kaznuje nepokorno pričo, ali ako se prosi policijsko (varnostno) oblastvo, naj jo privede, je zaprosenemu oblastvu z vročilnico izkazati, da je priča pravilno pozvana.

K § 193, odst. 1 do 3 in k § 208.

1. Zoper aktivne vojaške osebe, ki se brez zakonitega vzroka branijo pričevati ali sodelovati kakor izvedenci ob opravi ogleda, podati mnenje ali priseči za pričo ali izvedenca, je uporabljati kakor prisilne naredbe po disciplinarnih predpisih dopustne vrste disciplinarnih zapornih kazni, izvzemši strogi zapor, na morju izvzemši zapor v temnici. Vsakokratno kaznovanje ne sme presegati najvišje izmere, določene v disciplinarnih predpisih.

2. Izmero in nastop kazni je naznaniti sodišču, ki ukrene, da se priča ali izvedenec po prestani kazni vnovič privede pred sodišče, ako zasliševanje med tem časom ni postalo nepotrebno.

3. Ako izjavi taka priča ali tak izvedenec še, dokler se izvršuje zaporna kazen, da ne vztraja dalje pri svojem upiranju, je sodišče nemudoma obvestiti o tem.

4. Ako je priča ali izvedenec pozneje pričal, sodeloval ob opravi ogleda, podal mnenje ali prisegel ali ako je postalo nepotrebno zaslišati tako osebo ali ako je postopek na stopnji sklenjen, naj sodišče nemudoma obvesti predpostavljeno poveljstvo o tem in izvrševanje kazni je takoj ustaviti.

5. Po točki 1 uporabljenih prisilnih naredb ni vpisati v kazenski zapisnik.

6. O disciplinarni zaporni kazni, naloženi za prisilno naredbo, je pritožba v zmislu disciplinarnih predpisov nedopustna. Pač pa ima kaznovanec v § 147 dovoljeno pravico opozoritve ali pritožbe.

7. Določila točk 1 do 6 se uporabljajo v zmislu primerno tudi tedaj na aktivne vojaške osebe, kadar se kdo brani pred vojaškim pravdnikom ali sodnim častnikom pričevati, sodelovati za izvedenca ob ogledu ali podati mnenje. Gledé pritožne pravice velja odst. 3 izvršitvenih določil k § 147.

K § 206, zadnji odst.

Za pozivljanje izvedencev, ki ne spadajo k aktivnim vojaškim osebam, veljajo v zmislu primerno izvršitvena določila k § 184, odst. 2.

K § 209.

1. Na sodišču stalno uporabljane izvedence naj zapriseže voditelj sodišča. O zaprisegi je napisati zapisnik. Zapisnik naj podpiše tisti, ki je prisegel, in voditelj sodišča.

2. Besedilo prisege se glasi:

„Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da hočem predmet ogleda skrbno preiskovati, to, kar bodem opazil, zvesto in popolno povedati in izvid ter svoje mnenje podati nepristransko po najboljši vednosti in vesti in po pravilih svoje znanosti (umetnosti, obrti). Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!“

K § 224.

Zaradi sestave vojnnoznanstvene komisije veljajo naslednja določila:

1. Ko je končana vojna ali kak drug vojni dogodek in, ako treba, še v času vojaških operacij postavi vojno ministrstvo (vojno ministrstvo, mornariški odsek), zaprosivši povelje Njegovega Velikanstva, najmanj pet vojaških oseb iz šarž generalov (častnikov pod zastavo) in štabnih častnikov, ki imajo potrebno znanje in potrebne sposobnosti, kakor izvedence za vojnnoznanstvena vprašanja in naznani obče njihova imena.

2. V časih miru se postavljajo taki izvedenci od primera do primera po vojnem ministrstvu na osnovano, zaprosilo sodišča na predlog vrhovnega vojaškega sodišča.

3. Vojnoznanstvena komisija je sestavljena iz treh udov.

Izmed postavljenih izvedencev volijo obdolženec, pristojni poveljnik in preiskovalno sodišče po enega uda komisije.

Ako se obdolženec ne posluži svoje pravice voliti enega izvedenca, naj preiskovalno sodišče namesto njega določi izvedenca.

4. Po izvolitvi prisežejo udje komisije na sodišču vojske ali mornarice prisego za izvedence (§ 209).

Zapisego je vzeti na zapisnik. Zapisnik naj podpišejo izvedenci in voditelj sodišča in priložiti ga je spisom.

5. Po činu najstarejši teh treh izvedencev predseduje. Njemu oznameni sodišče, naznanivši vse zadevne spise, vprašanja, na katera zahteva odgovor, in predmet, o katerem se zahteva mnenje.

Predsednik občuje s preiskovalnim sodiščem neposrednje in se obrača samo nanj zaradi morda še potrebnih pojasnil ali poizvedb.

Odgovor na vprašanja mora biti v vsakem oziru utemeljen in podpisati ga morajo trije udje komisije.

Ako se sklep ne sklene soglasno ali ako so mnenja udov komisije deljena tako, da nobeno nima zase večine, napiše v prvem primeru izvedenec, ki glasuje različno od večine, v poslednjem primeru vsak posamezni izvedenec svoje mnenje s svojimi razlogi vred.

6. Ako je treba za presojanje krivde, če se razbijejo ladje, če zaplovejo na plitvino, če trčijo skupaj plovila, ali ob drugih dogodkih znanja plovstva in pomorstva, določi vojno ministrstvo, mornariški odsek, na osnovan predlog sodišča pet pomorskih častnikov, iz katerih se sestavi komisija, sestoječa iz treh udov, da odda mnenje (mornariško-tehniški parere). Določila točk 3 do 5 se uporabljajo zmislu primerno.

Komisija je pooblaščenca privzeti tehniške uradnike.

7. Na ude komisije se v ostalem zmislu primerno uporabljajo vsa določila vojaškega kazenskega pravnega reda o izvedencih.

K § 226, odst. 2.

Zaradi uporabljanja prisilnih naredb na aktivne vojaške osebe, da izročé zasežene predmete, veljajo zmislu primerno izvršitvena določila k § 193, odst. 1 do 3 in k § 208.

K § 257.

1. Poslušalci se pripuščajo, kolikor je prostora na razpolaganje. Ako je pričakovati naval, ki presega razmere prostora, je pripuščati poslušalce na zaukaz voditelja sodišča proti vstopnicam.

Izdajaje vstopnice se je, kolikor ni posebnih pomislekov proti temu, kolikor moči, ozirati na najbližnje svojce obtoženca.

Voditelj sodišča lahko izda osebam, ki zaradi svojega poklica pogosto hodijo na sodne razprave, stalne vstopnice z daljšo dobo veljavnosti, toda najdalje do konca koledarskega leta. Voditelj sodišča lahko take vstopnice, ne da bi navedel vzroke, vsakčas odvzame ali prekliče njihovo veljavnost.

2. Kadar vstopi vojno sodišče v razpravno dvorano, kadar se prisega in se oznanjajo sklepi in sodbe, se morajo vsi navzoči dvigniti s sedežev.

K §§ 266 do 268, potem 270 in 272.

1. Predsednik vojnega sodišča ima disciplinarno kazensko pravico vojaškega poveljnika.

O disciplinarnem kaznovanju, ki ga je naložil, gre pritožba na njegovo predpostavljeno poveljstvo.

2. Ako ima kazniva oseba enako ali višjo šaržo nego predsednik, mora predsednik dogodek naznaniti predpostavljenemu poveljstvu kaznive osebe.

K §§ 269 in 280, zadnji odst.

1. Stroški glavne razprave so izdatki v gotovini, ki so nastali vojni upravi. Sodišča naj priračunijo k stroškom, ki so jih plačala iz svojega predplačila, še tiste stroške, ki so se zaračunili pri drugih vojaških oddelkih. Višino teh stroškov morajo sodišča poizvedeti od vojaških oddelkov. Prejemni postavki teh stroškov je svoječasno izkazati s podrobnim obračunom.

2. Ako se stroški ne morejo takoj poizvedeti s številkami, lahko sodišče pozneje izkaže stroške, kar je navesti v sklepu.

Rok za pritožbo na vrhovno vojaško sodišče teče potem od dneva, katerega se vroči izkaz stroškov.

K § 274.

1. Ako je bil predsednik ali sosodnik vojaškega stanu odklonjen ali izključen, je zahtevati nadomestilo, ako se vrši glavna razprava na uradnem sedežu sodišča, neposrednje pri tistem krdelu ali zavodu (tistem mornariškem postajskem poveljstvu), ki je priskrbelo odklonjenca ali izključenca. Zaprošeno oblastvo naj postopa po točki 8 izvršitvenih določil k § 53, odst. 5. Ako nadomestila nima na razpolaganje, ga je zahtevati pri vojaškem postajskem poveljstvu, ki naj naroči v vrstnem redu najbližnjemu krdelu (zavodu), da priskrbi nadomestilo.

2. Ako se glavna razprava ne vrši na uradnem sedežu sodišča, naj se obrne voditelj razprave zaradi priskrbe nadomestila na vojaško (mornariško) postajsko poveljstvo kraja razprave. To poveljstvo mora, ako je komandiralo odklonjenega ali izključenega uda vojnega sodišča, komandirati po činu najbližnjega častnika, ki je na razpolaganje v garniziji, sicer pa po činu najstarejšega častnika s šaržo odklonjenca ali izključenca (§ 53, odst. 2 in § 55, zadnji odst.).

3. Nadomestilo za ude vojnega sodišča, ki ne pripadajo vojaškemu stanu, in za zapisnikarja naj priskrbi tisto oblastvo, ki je komandiralo te osebe h glavni razpravi.

K §§ 279 in 284, zadnji odst.

1. Gledé obsodbe v povračilo stroškov se zmislu primerno uporabljajo izvršitvena določila k §§ 269 in 280, zadnji odst.

2. V primeru § 279, odst. 3, sklepa vojno sodišče o tem, ali je zaradi obsodbe priče ali izvedenca v povračilo stroškov glavne razprave zaprositi pristojno okrajno sodišče ali ne. Ako da, je zaprosilu priložiti podroben izkaz o stroških.

K § 309.

Neizpremenjeni ostanejo predpisi vojaškega kazenskega prava, po katerih je pri častnikih in zenačencih v tistih primerih, v katerih sodišče pri hudodelstvih, katerim je v zakonu zapretena kazen ječe prve stopnje, zaradi pretežnih olajšilnih okoliščin ne razsodi na odpust (kasacijo), namesto kazni ječe izreči kazen navadnega ali strogega zapor.

K § 319, odst. 2.

1. Vojno sodišče lahko s sklepom, da se glavna razprava prekinje ali preloži, zaukaže zavarovalni zapor za obtoženca, ki je v prostosti, ako so za to dani zakoniti pogoji. Vojno sodišče mora o tem takoj obvestiti pristojnega poveljnika, ki naj postopa po § 175, odst. 2.

2. Tudi predsednik lahko zaukaže, da se obtoženec pripre, dokler je po njegovi odredbi glavna razprava prekinjena (§ 171).

K § 319, odst. 3.

Udje vojnega sodišča se komandirajo na glavno razpravo, novo določeno potem, ko je bila pretrgana ali preložena, po točkah 7 in 11 izvršitvenih določil k § 53, odst. 5 in po točki 4 izvršitvenih določil k § 55.

K § 324, odst. 1.

Sprejemati izjave, ki se nanašajo na vložbo ali umaknitev pravnih pomočkov zoper odredbe in sklepe pristojnega poveljnika, je poklican njemu prideleni vojaški pravdnik (sodni častnik).

K § 324, odst. 2.

Aktivne osebe moštva in aktivni gazisti, ki niso uvrščeni v činovni razred, naj, ako podajo pri predpostavljenem poveljstvu izjave, ki se nanašajo na vložbo ali umaknitev pravnih pomočkov, to storé o priliki raporta pododdelka. Pri tem se ni treba držati službene poti, predpisane v službenem

pravilniku za c. in kr. vojsko (službeni pravilnik za c. in kr. vojno mornarico).

K § 324, odst. 5.

Ako se zapisnik ni spisal pri tistem oblastvu, kjer je vložiti pravni pomoček (§ 324, odst. 1), ga je nemudoma in naravnost poslati na to oblastvo; zamude v sestavi ali pošiljanju je obrazložiti.

K § 343, odst. 2.

Izdatkov za potovanje (pot) ne povrne vojna uprava obtožencu, ki pride prostovoljno na vzkliono razpravo izven garnizijskega kraja.

K § 343, odst. 3.

Izvršitvena določila k §§ 269 in 280, zadnji odst. se uporabljajo zmislu primerno.

K § 367.

Točka 1, odst. 1, in točka 2 izvršitvenih določil k §§ 266 do 268, potem 270 in 272 se uporabljajo.

Pritožba o kaznovanju po predsedovatelju gre na predsednika vrhovnega vojaškega sodišča, ako je predsednik sam naložil kazen, na vojno ministristvo.

K § 368, odst. 2.

Izvršitvena določila k §§ 343, odst. 2, se uporabljajo zmislu primerno.

K § 370, odst. 1.

Izvršitvena določila k §§ 269 in 280, zadnji odstavek, se uporabljajo zmislu primerno.

K § 398, odst. 3.

Izvršitvena določila k § 343, odst. 2, se uporabljajo zmislu primerno.

K § 403.

Ako je iz kaznivega dejanja nastala vojni upravi škoda, naj jo poklicana vojaška poveljstva in oblastva poizvedo v zmislu predpisa o postopku ob založbah zaračunov, odpuščanju in razpravah o odškodnini neodvisno od vojaškega kazenskega postopka in naj storé za zavarovanje vojne uprave potrebne korake.

K § 406.

1. „Civilno kazensko sodišče“ je okrajno sodišče, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast

in v čigar okolišu ima vojaško sodišče, ki je razsodilo na I. stopnji, svoj sedež.

2. Okrajno sodišče ravna po določilih civilnega kazenskega pravnega reda in naznanja vojaškemu sodišču, kar je odredilo o predmetu.

K § 409, odst. 1.

Za odmero pristojbin aktivnih vojaških oseb, ki so poklicane sodelovati v kazenskem postopku, so merodajna določila pristojbinskega predpisa tistega dela oborožene moči (orožništva), kateremu pripadajo te vojaške osebe.

K § 409, odst. 3.

Priče in izvedenci, ki se brez zakonitega razloga branijo pričevati ali podati mnenje, nimajo pravice do pristojbin.

K § 409, odst. 4.

1. Vojaška teritorijalna intendantca naj odkaže brigadnim in divizijskim sodiščem primerno predplačilo, ki ga je upravljati na sodiščih po predpisih, obstoječih za to, in iz katerega je plačevati nastale stroške kazenskega postopka.

2. Vojaška teritorijalna intendantca naj da popreskušati zabeleške o predplačilu, ki jih vpošiljajo sodišča mesečno, in jih obravnavati v svojih zaračunskih pomočkih in v dnevnikih vojaške blagajnice (plačevalnice); hkratu naj preodkazuje sodiščem dopolnilo na predplačilo.

Ako bi se v teku časa pokazalo, da je predplačilo kakega sodišča previsoko, naj intendantca sproži, da se zniža predplačilo.

K § 410, odst. 4.

Za odmero stroškov zastopnika poškodovanca ali zasebnega tožnika je poklicano okrajno sodišče, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast in v čigar okolišu ima svoj sedež vojaško sodišče, na katerem je tekla kazenska stvar na I. stopnji.

K § 417.

Ako stopi vsled milostnega akta na mesto smrtne kazni kazen na svobodi, je vračunati v kazen čas, ki ga je obsojenec prebil v zaporu izza dneva, katerega je bil podpisan milostni akt.

K §§ 419, zadnji odst. in 420, odst. 3.

Oblastvo, ki dovoli odlog kazni ali, da se prekine izvrševanje kazni, določi tudi vrsto in višino zavarovanja ter način njegove položbe ali

druge pogoje, na katere se naveže to, da se dovoli odlog kazni ali da se prekine izvrševanje kazni.

K § 422.

a) Smrtna kazen.

1. Smrtno kazen na vešalih je izvršiti v ozidju jetnišnice ali v drugem ograjenem prostoru, smrtno kazen s strelom na kraju, ki je pripraven za to in, kolikor mogoče, odtegnjen očem nepoklicanih oseb, v navzočnosti voditelja sodišča ali njegovega namestnika, vojaškega pravdnika, zapisnikarja, vojaškega zdravnika in dušnega pastirja. Obsojenčevega zagovornika je obvestiti o kraju in uri izvršitve, da more biti navzoč.

Udom odsojajočega vojnega sodišča, častnikom za pravosodno službo, aspirantom za vojaško pravosodno službo in najbližnjim moškim sorodnikom obsojenca je dovoljeno, da smejo biti navzoči pri usmrtitvi. Po tem, kolikor je prostora na razpolaganje, lahko dovoli voditelj sodišča pristop tudi drugim moškim.

2. Ako se naj izvrši smrtna kazen na več osebah, je poskrbeti za to, da ne more nobena videti usmrtitve druge.

3. V ostalem veljajo določila službenega pravilnika za c. in kr. vojsko (službeni pravilnik za c. in kr. vojno mornarico).

b) Kazni na svobodi.

Kazni na svobodi se izvršujejo po predpisu za vojaške jetnišnice (predpis za c. in kr. mornariško jetnišnico v Pulji).

c) Denarne kazni.

1. Ako se kdo obsodi na denarno kazen, je obsojenca, kadar se razglasi zaukaz izvršitve pristojnega poveljnika, pozvati, naj položi denarno kazen v 14 dneh na sodišču.

Na prošnjo obsojenca lahko pristojni poveljnik dovoli odlog položbe denarne kazni do osem tednov ali poplačilo v delnih zneskih.

2. Ako obsojenec ne izpolnjuje svoje plačilne dolžnosti, naj to naznani sodišče pri aktivnih vojaških osebah, ako je po obstoječih predpisih dopustno izterjati denarno kazen iz obsojenčevih pristojbin, tistemu oblastvu, ki mora skrbeti za nakazovanje obsojenčevih pristojbin, ter priloži poverjen prepis razsodbe. To oblastvo mora uvesti prisilno izterjavo denarne kazni po predpisu o rav-

nanju s sodnimi in administrativnimi zabeležki odbitkov in popustov od plačil, ki se plačujejo iz vojaških blagajnic. Ako ima obsojenec zasebno premoženje, se lahko po okolišnih denarna kazen prisilno izterja tudi po pristojnem civilnem sodišču.

3. Nazadnje omenjenega ravnanja se je tudi držati, ako je nedopustno izterjati denarno kazen iz pristojbin aktivne vojaške osebe in ako ima obsojenec premoženje ali ako je bila neaktivna vojaška ali civilna oseba obsojena na denarno kazen.

4. V primerih, v katerih se je že v teku postopka brezdvomno dognalo, da je denarna kazen neizterljiva, je takoj izvršiti zaporno kazen, ki stopi na mesto denarne kazni, po določitih, velja-jočih za kazni na svobodi.

K § 425.

1. Ako se v posameznih primerih ne izdado posebna višja naročila, je z milostnimi prošnjami ravnati po naslednjih določilih:

a) Ako vloži obsojenec milostno prošnjo pri svojem predpostavljene poveljstvu ali po nastopu kazni na svobodi pri poveljstvu (vodstvu) jetnišnice ali o priliki nadzorovanja jetnišnice, ga je, ako prošnja ni sestavljena pismeno, zaslišati na zapisnik po predpostavljene poveljstvu ali po poveljstvu (vodstvu) jetnišnice o njegovi prošnji in njenih razlogih.

Prošnjo ali zapisnik je potem vposlati vojaškemu sodišču, ki je razsodilo na I. stopnji. Ako jo vpošlje poveljstvo (vodstvo) jetnišnice, je priložiti poveljnikovo (voditeljevo) izjavo o vedenju in o zdravstvenem stanju kaznjencea.

b) Sodišču je pošiljati tudi vse druge milostne prošnje.

c) Sodišče mora dati pristojnemu poveljniku, priloživši svoje mnenje, priliko, da se izreče o prošnji.

Ako se pri kazni na svobodi, ki ne presega enega leta, tako pristojni poveljnik kakor tudi sodišče izrečeta, naj se milostna prošnja zavrne, jo mora sodišče zavrniti.

Drugače je prošnjo, priloživši kazenske spise, izjavo pristojnega poveljnika in, ako je obsojenec v kazenskem zaporu, priloživši izjavo poveljnika (voditelja) jetnišnice (lit. a) z utemeljenim predlogom predložiti vrhovnemu vojaškemu sodišču.

d) Vrhovno vojaško sodišče odloči v nejavni seji (§ 67 : 1), poprašavši generalnega vojaškega pravdnika, ali je prošnjo zavrniti ali priporočilno vposlati vojnemu ministrstvu, in pošlje temu primerno prošnjo ali sodišču I. stopnje ali pa vojnemu ministrstvu.

Sodišče I. stopnje mora prosilca obvestiti, da se je prošnja zavrnila.

2. Milostne predloge pristojnih poveljnikov je, izprošivši izjavo poveljnika (voditelja) jetnišnice (točka 1, lit. a) z utemeljenim predlogom sodišča predlagati vrhovnemu vojaškemu sodišču, ki naj postopa po določenih točke 1, lit. b).

3. Izvršitev Najvišjega milostnega akta naj poveljnik vojaške kaznilnice ali sodišče, kateremu je pridejana jetnišnica, naznani vojnemu ministrstvu.

§ 428, odst. 4.

Ako je zaprositi inozemska oblastva, naj pri-
mejo in izročé beguna, mora vedno sodišče izdati
tiralnico.

K § 430.

Preklic tiralnice je naznaniti vsem tistim
oblastvom, katerim se je poslala tiralnica.

Ako se je tiralnica razglasila v javnih listih,
je preklic javno naznaniti prav tako.

Sprednja določila se zmislu primerno upo-
rabljajo tudi za c. in kr. vojno mornarico, ako
niso za vojno mornarico izrečno ukrenjene razli-
kujoče se odredbe.

Hochenburger s. r.

Georgi s. r.

Heinold s. r.

122.

Ukaz ministrov za deželno bran, za notranje stvari in pravosodje z dne 23. maja 1914. l.

v izvršitev zakona z dne 5. julija 1912. l.
(drž. zak. št. 131) o vojaškem kazenskem
pravdnem redu za deželno brambo.

(Izvršitvena določila.)

K § 2.

Vojaški disciplinarni predpisi določajo, katerih
pregreškov (prestopkov) naj vojaški predstojniki

ne kaznujejo disciplinarno, ker to ni zadostno iz
vojaških ozirrov.

K § 9, odst. 2.

K lokalnim oblastvom spadajo tudi vsa druga
poveljstva utrjenih mest, poveljstva stalnih krdelnih
vežbališč in strelišč, v primeru mobilizacije tudi
etapna in kolodvorska poveljstva.

Mornariška postajska poveljstva so: vojno
ministrstvo, mornariški odsek, pristanski admiralat
v Puli, pomorska okrajna poveljstva, poveljstvo
mornariške akademije na Reki, poveljstvo morna-
riškega detachementa v Budimpešti, obrambno
okrajno poveljstvo v Ercegu Novem, poveljstvo
postajske ladje v Tivtu in postajsko poveljstvo
patruljske ladjice v Pančovi.

K § 11, točka 1.

K osebam, ki so v tej točki izvzete od
kazenskospodne oblasti deželne brambe, se štejejo
tudi aktivne vojaške osebe, ki so na Najvišjem
dvoru v trajni službeni porabi.

K § 19.

Brigadna in divizijska sodišča deželne
brambe niso z brigadnimi in s krdelnimi divizij-
skimi poveljstvi deželne brambe v nikaki organi-
zatorski zvezi.

K § 23.

1. Pristojni poveljniki so v kazenskopravnem
oziru odkazani brigadnemu ali divizijskemu so-
dišču, nahajajočemu se na stojališču njihovega
poveljstva, ako ministrstvo za deželno bran pri
posameznih njim podrejenih zvezah ne odredi kaj
drugega zaradi njihovega oddaljenega stojališča.

2. Ako na stojališču pristojnega poveljnika
ni brigadnega ali divizijskega sodišča, odkáže
ministrstvo za deželno bran tega poveljnika
takemu sodišču.

K § 24.

1. Pravni pomočki gredó od brigadnega sodišča
na tisto divizijsko sodišče, kateremu je odkazan
poveljnik, ki je v kazenskopravnem oziru nepo-
srednje predpostavljen pristojnemu poveljniku pri
brigadnem sodišču.

2. Po istem načelu so brigadna sodišča
v sodnih stvareh postavljena pod divizijska sodišča.

3. V vojaških stvareh so brigadna in divi-
zijska sodišča kakor oblastva neposrednje pod-
rejena ministrstvu za deželno bran, v gospodarsko-
upravnih stvareh pa so odkazana teritorialni
intendanci deželne brambe.

K § 26.

Disciplinarno ravnanje s častniki za pravosodno službo, ki so v vojaški sodniški službi, je uravnano z disciplinarnim predpisom.

K § 39, odst. 2 in k § 40, odst. 2.

Ako se ne doseže za odločbo spora o pristojnosti potrebno sporazumljenje udeleženih vrhovnih sodnih stopenj, mora deželno-brambovsko vrhovno sodišče naznaniti to ministrstvu za deželno bran.

K § 45, odst. 2.

Ako pripada pristojni poveljnik orožništvu, naj vzame tudi sodnega častnika iz staleža orožniških častnikov (§ 46).

K § 46, odst. 1.

1. Za sodne častnike je v prvi vrsti določiti tiste častnike, ki so s primernim uspehom dovršili učni tečaj za sodne častnike in ki jamčijo tudi s svojo drugo predizobrazbo, znanjem jezikov in službeno izkušnjo, da bodo ustrezali stavljenim jim zahtevam.

2. Ako v stojališču pristojnega poveljnika ni brigadnega sodišča, se lahko na zaukaz teritorialnega poveljnika deželne brambe sodni častnik na sedežu brigadnega sodišča nahajajočega se pristojnega poveljnika trajno določi, da zastopa obtožbo v glavni razpravi; sodni častnik je v tem primeru odkazan pristojnemu poveljniku, ki je odredil, da stavi kazenski predlog.

K § 46, odst. 2.

Besedilo prisege se glasi:

„Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da bodem po zakonu zvesto izpolnjeval dolžnosti sodnega častnika. Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!“

O zapisregi je sestaviti zapisnik. Zapisnik naj podpišeta pristojni poveljnik in sodni častnik.

Ako se postavi sodni častnik pri več pristojnih poveljnikih, zadošča njegova zapisrega po enem teh poveljnikov.

K § 53, odst. 4 in k § 55, odst. 4.

1. Predsednik in prisedniki vojaškega stanu se komandirajo k vojnemu sodišču po postajskem poveljstvu deželne brambe.

2. Postajsko poveljstvo deželne brambe sestavi o aktivnih častnikih vojaškega stanu deželne brambe in orožništva, ki služijo v garniziji (t. 3),

v mesecu decembru vsakega leta imenik o komandiranju za prihodnje leto.

3. V garnizijskih krajih, kjer je divizijsko sodišče, pridejo v imenik o komandiranju vsi častniki od nadporočnika navzgor do vštrevši polkovnika, v krajih, kjer je samo brigadno sodišče, samo podpolkovniki, majorji in stotniki (ritmojstri).

V imenik o komandiranju je, izvzemši sodne častnike in njihove namestnike, vzprejeti častnike zgoraj navedenih šaržnih stopenj v vrstnem redu njihovega čina, ako niso zakonito izključeni od sodniške službe.

4. V imeniku o komandiranju je izrečno oznameniti tiste častnike, ki so popolnoma zmožni polkovnega jezika svojega vojaškega krdela.

5. Imenik o komandiranju je imeti natančno v razvidnosti.

Poveljstva, oblastva, krdela in zavodi morajo vsako povišbo v imenik o komandiranju vpisanega častnika in vsako izpremembro, ki vpliva na porabljanje takega častnika za uda vojnega sodišča (na primer bolezen, dopust, transferiranje), nadalje to, da je nehala začasna ovira, končno prirastek osebe, ki jo je vpisati v imenik, takoj in neposrednje naznaniti postajskemu poveljstvu deželne brambe.

6. Sodišče naznani v svoji prošnji, naj se pripravi vojno sodišče, postajskemu poveljstvu deželne brambe ime, šaržo in staležni oddelek obtoženca ter jezik, v katerem je izvršiti razpravo, nadalje, ako treba (§ 53, odst. 3, § 55, zadnji odst. in § 97), šaržo, ki jo mora najmanj imeti predsednik.

7. Ako je sodišču znano, da je zoper koga, ki je vpisan v imenik o komandiranju in ki bi mogel po svoji šarži priti v poštev za vojno sodišče, ki se zahteva, dan zakonit izključilni vzrok (§§ 109 do 111), naznani to postajskemu poveljstvu deželne brambe, kadar prosi za priskrbo.

8. a) Posamezni udje vojnega sodišča se komandirajo po vrstnem redu sestavljenega imenika o komandiranju. Od tega vrstnega reda se sme odstopiti samo iz nujnih razlogov, tako zlasti tedaj, ako je dana ovira iz važnega službenega ali izvenslužbenega povoda ali izključilni vzrok v zmislu §§ 109 do 111. Od vrstnega reda je odstopiti tudi tedaj, kadar je razpravo izvesti v jeziku, različnem od službenega jezika, in kadar tisti, ki je na vrsti, ni popolnoma zmožen tega jezika.

V takih primerih je komandirati tistega, ki je v imeniku o komandiranju vzprejet prihodnji, ako je pa razpravo izvesti v jeziku, različnem od

službenega jezika, tistega, ki je v imeniku o komandiranju vzprejet prihodnji in je večje tega jezika.

Samo ako za redno sestavo vojnega sodišča potrebnih šaržnih stopenj (§ 53, odst. 1 in § 55, odst. 2) ni na razpolaganje, se je moči poslužiti zaukaza § 53, odst. 2 (§ 55, zadnji odstavek) in se morejo namesto ne razpoložljivih šaržnih stopenj komandirati častniki bližnjih višjih ali bližnjih nižjih šarž za predsednike in prisednike k vojnemu sodišču.

Predpisa § 55, zadnji odst., po katerem noben ud vojnega sodišča, izvzemši voditelja razprave, v šarži ne sme biti nižji nego obtožence, se je treba držati.

Ako postajsko poveljstvo deželne brambe ne more priskrbeti za sestavo vojnega sodišča potrebnih oseb iz staleža garnizije, se obrne na teritorialno poveljstvo deželne brambe zaradi komandiranja tistih, ki manjkajo.

b) Generalne majorje in podmaršale priskrbi za vojno sodišče teritorialno poveljstvo deželne brambe, generale pehote (generale konjenice, feldcajmajstre) pa vrhovno poveljstvo deželne brambe. V ta namen pišejo teritorialna poveljstva deželne brambe o generalnih majorjih in podmaršalih teritorialnega okraja, ki se službeno porabljajo pri deželni brambi, in vrhovno poveljstvo deželne brambe o vseh generalih pehote (generalih konjenice, feldcajmajstrih), ki se službeno porabljajo pri deželni brambi, po en imenik o komandiranju, za katerega veljajo zmislu primerno določila točk 5, 6, 7 in 8 a.

Ako teritorialnemu poveljstvu deželne brambe ni na razpolaganje toliko generalov, kolikor jih zahteva sodišče, se obrne na vrhovno poveljstvo deželne brambe zaradi priskrbe tistih, ki manjkajo.

9. Častnike, zoper katere teče kazenskosodni postopek ali postopek častnega sveta, je preiti ob komandiranju.

10. Ime in šaržo komandiranih častnikov je nemudoma naznaniti sodišču.

11. Kadar se nadaljuje glavna razprava, ko se je prej prekinila ali preložila (§ 319), je komandirati iste ude vojnega sodišča, ki so se udeležili prvotne razprave.

Ako to ni mogoče, naj postajsko poveljstvo deželne brambe, če je nujno, tudi staležni oddelek komandiranca nemudoma obvesti naravnost sodišče o zadržku in, kako dolgo bo najbrže trajal.

12. V imeniku o komandiranju vpisane orožniške častnike je komandirati samo na razprave zoper osebe orožništva, na te razprave pa v prvi vrsti.

13. Ako se glasi obtožba na kršenje subordinacije ali ako meri zagovor obtoženca na to, da je bil po predpisu nasprotnem vedenju predpostavljenca napeljan h kaznivemu dejanju, naj se v vojno sodišče ne pokličejo niti za predsednika niti za prisednike osebe, ki so podrejeni predpostavljenca, zoper katerega se je kršila subordinacija ali zoper katerega je naperjena obdolženčeva izpovedba. Izjema je dopustna, ako bi se sicer na sodišču ne moglo sestaviti vojno sodišče; obdolženčeva pravica odklonitve ostane neizpremenjena.

14. Vse na komandiranje predsednika in prisednikov k vojnim sodiščem nanašajoče se opravilne spise je obravnavati za nujne. Službene poti se navadno ni treba držati.

K § 56.

1. Vojaškemu stanu ne pripadajoče ude vojnega sodišča, izvzemši častnike za pravosodno službo (točka 3), komandira postajsko poveljstvo deželne brambe, ako pa potrebnih šaržnih stopenj v postaji ni na razpolaganje, teritorialno poveljstvo deželne brambe. Ako mu v njegovem poveljstvenem področju niso na razpolaganje osebe potrebnih šaržnih stopenj, jih komandira ministristvo za deželno bran.

2. Postajsko poveljstvo deželne brambe naj komandira vedno po činu najstarejše, ki so na razpolaganje v garniziji, teritorialno poveljstvo deželne brambe in ministristvo za deželno bran uradnemu sedežu sodišča najbližnje, ako so enako blizu, po činu najstarejše dotičnih šaržnih stopenj.

3. Častnika za pravosodno službo komandira za ude vojnega sodišča na glavno razpravo zoper vojaškega duhovnika ali častnika za pravosodno službo (§ 56, sklepni stavek) teritorialno poveljstvo deželne brambe, ako mu osebe potrebnih šaržnih stopenj niso na razpolaganje, pa ministristvo za deželno bran.

4. Točka 14 izvršitvenih določil k § 53, odst. 4 in k § 55, odst. 4 se uporablja.

K § 58, odst. 2.

Gledé komandiranja častnika za pravosodno službo se uporabljajo izvršitvena določila k § 56, točki 3 in 4.

K § 59.

Udje vojaškega stanu se komandirajo k vzklicnemu sodišču prav tako kakor se komandirajo k vojnemu sodišču divizijskega sodišča kakor I. stopnje.

K § 63.

O prisegi predsednika in podpredsednika vrhovnega sodišča deželne brambe je sestaviti zapisnik. Zapisnik naj podpišejo tisti, ki je prisegel, vodilni senatni predsednik in tajnik vrhovnega sodišča deželne brambe.

K § 71.

1. Generale in polkovnike vojaškega stanu komandira vrhovno poveljstvo deželne brambe.

2. To poveljstvo naj sestavi v mesecu decembru vsakega leta imenik o komandiranju za prihodnje leto, v katerem je vpisati za sodniške posle na vrhovnem sodišču deželne brambe razpoložne, v deželni brambi in v orožništvu službeno uporabljane aktivne generale in polkovnike garnizije po šaržnih stopnjah v vrstnem redu njihovega čina; ta imenik je imeti v razvidnosti.

3. K vrhovnemu sodišču deželne brambe se komandira po vrstnem redu imenika; v orožništvu službeno uporabljane generale in polkovnike pa je privzemati samo h kazenskim stvarim orožništva, k tem pa vedno v prvi vrsti. Generale pehote (generale konjenice, feldcajgmajstre) je komandirati samo tedaj, ako bi se senat ne mogel sestaviti, ne da bi se privzeli generali te šarže.

4. Od vrstnega reda, predpisanega v t. 3, se sme odstopiti samo iz nujnih razlogov, tako zlasti tedaj, kadar je dan zadržek iz važnega službenega ali izvenslužbenega povoda ali izključilni vzrok v zmislu §§ 109 do 111. V takih primerih je komandirati tistega, ki je prihodnji vzprejet v imeniku o komandiranju.

K § 81, odst. 4.

Sodišču ali vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku) za stalne zapisnikarje odkazane vojaške osebe naj zapriseže voditelj sodišča. O zaprisegi je spisati zapisnik. Zapisnik naj podpišeta tisti, ki je prisegel, in voditelj sodišča.

Besedilo prisega se glasi: „Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da bodem zvesto izpolnjeval dolžnosti zapisnikarja in varoval molčečnost. Tako gotovo, kakor mi Bog pomagaj!“

K § 84.

Tolmače, ki se stalno porabljajo na sodišču, naj zapriseže voditelj sodišča. O zaprisegi je spisati zapisnik. Zapisnik naj podpišeta tisti, ki je prisegel, in voditelj sodišča.

Besedilo prisega se glasi: „Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da bodem prevajal zvesto in vestno. Tako gotovo, kakor mi Bog pomagaj!“

K § 85.

Za pozivljanje tolmačev, ki ne spadajo k aktivnim vojaškim osebam, veljajo zmislu primerno izvršitvena določila k § 184, odst. 2.

Zaradi uporabljanja prisilnih naredb zoper aktivne vojaške osebe, ki se porabljajo na sodišču za tolmače, veljajo zmislu primerno točke 1 do 6 izvršitvenih določil k § 193, odst. 1 do 3 in k § 208.

K § 89, odst. 1.

1. Obdolženec, ki je v prostosti, mora, če si izbere zagovornika, sam skrbeti, da zagovornik prevzame zagovorništvo. Ako pa spada obdolženec k aktivnim osebam moštva ali k aktivnim gažistom, ki niso uvrščeni v činovni razred, lahko imenuje, če si izbere eno v § 91, odst. 1, točka 1 ali 2 imenovanih oseb za zagovornika, zagovornika tudi svojemu predpostavljenu poveljstvu ali pristojnemu sodišču ali v teku pravdniskega poizvedbenega postopka vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku). Predpostavljeno poveljstvo, sodišče ali vojaški pravdnik (sodni častnik) ukrene potem sam, da se dobi privoljenje izbranega in njemu predpostavljenega krdelnega poveljstva (službenega oblastva).

2. Obdolženec, ki je v zaporu, lahko naznani izbero zagovornika ali častniku (nadzornemu častniku), kateremu je poverjeno vodstvo vojaške jetnišnice, ali sodišču ali v teku pravdniskega poizvedbenega postopka vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku). V tem primeru je naloženo sodišču ali vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku), da ukrene dalje, da izbrani prevzame zagovorništvo.

3. Kadar je zagovorništvo po § 88, odst. 1 potrebno, naj zagovornik, ki si ga je izbral obdolženec, takoj ko je prevzel zagovorništvo, naznani to sodišču, ako itak v zmislu točke 1 ali 2 ne ukrene sodišče, da kdo prevzame zagovorništvo.

4. Službene poti se ni treba držati.

5. Zagovornik, ki si ga je izbral obdolženec, se mora, ako ni drugače verjetno dokazano, da mu je poverjeno zagovorništvo, sodišču ali v pravdniskem poizvedbenem postopku vojaškemu pravdniku (sodnemu častniku) nasproti izkazati s pooblastilom.

K § 92.

1. Odvetniki in neaktivni častniki za pravosodno službo, ki želé biti vpisani v imenik vojaških zagovornikov deželne brambe, naj vpošljejo svoje prošnje naravnost ministrstvu za deželno bran. V prošnji se mora poodčiti, je-li ali je-li bil prosilec častnik ali zenačenec neaktivnega staleža oborožene moči (orožništva) in katerih jezikov je zmožen. Prosilci, ki so v državni službi, morajo dokazati dovoljenje svojega predpostavljenega službenega oblastva.

2. O vzprejemu odvetnikov v imenik vojaških zagovornikov deželne brambe odloča ministrstvo za deželno bran v porazumu s pravosodnim ministrstvom.

3. Ob prvi napravi imenika vojaških zagovornikov deželne brambe zahteva pravosodno ministrstvo prošnje odvetnikov, ki želé biti vpisani v imenik vojaških zagovornikov deželne brambe, po odvetniški zbornici. Odvetniške zbornice predložijo pravosodnemu ministrstvu prošnje s svojimi predlogi.

Pozneje pozove pravosodno ministrstvo pristojne odvetniške zbornice, naj se izjavijo o prošnjah odvetnikov, ki želé biti vpisani v imenik vojaških zagovornikov deželne brambe.

4. V imenik vojaških zagovornikov deželne brambe vzprejete osebe prejmejo v svoje poverilo dekret ministrstva za deželno bran.

5. O zagovornikih, pripuščenih pri sodiščih deželne brambe, napravi ministrstvo za deželno bran imenik, imenik vojaških zagovornikov deželne brambe, in ga ima v razvidnosti. V tem imeniku se poodči tudi jezikovno znanje zagovornika.

6. Imenik vojaških zagovornikov deželne brambe je ob začetku vsakega leta naznaniti vsem sodiščem deželne brambe in odvetniškim zbornicam. Pri sodiščih je imeti imenik odprt vsakemu na vpogled.

K §§ 93 in 94.

1. Ako se v imenik vojaških zagovornikov deželne brambe vpisan odvetnik črta iz imenika

odvetnikov, ako se zoper njega odredi, da se mu začasno ustavi izvrševanje odvetništva, ako se izreče odstavitev od izvrševanja odvetništva ali ako je civilno kazensko sodišče zoper njega začelo preiskavo ali ga je neposrednje obložilo, naznanijo odvetniške zbornice to nemudoma ministrstvu za deželno bran.

2. Ako izvé vojaško oblastvo vzroke, ki morejo povzročiti, da se črta kdo, ki je vpisan v imenik vojaških zagovornikov deželne brambe, je to nemudoma naznaniti ministrstvu za deželno bran.

Ako pride v poštev, da bi se črtal odvetnik iz imenika vojaških zagovornikov deželne brambe iz vzroka, navedenega v § 93, odst. 2, točka 2, se je pred odločbo dogovoriti s pravosodnim ministrstvom, ki popraša pristojno odvetniško zbornico.

K § 120, odst. 2.

Prepisi se poverjajo pri vojaškem pravdniku (sodnem častniku) po njem ali po njegovem namestniku, pri sodiščih in pri generalnem vojaškem pravdniku po pisarniškem uradniku vojaškega sodišča, kateremu je poverjeno vodstvo pisarnice, kjer pa tak uradnik ni postavljen, po častniku za pravosodno službo.

Poverja se v naslednji obliki:

„Pravilnost prepisa se poverja.

Datum. Podpis vojaškega pravdnika
L. S. (sodnega častnika).“
ali

„Pravilnost prepisa se poverja.

Od pisarnice c. kr. vrhovnega sodišča deželne brambe (c. kr. generalnega vojaškega pravdnika, c. kr. divizijskega sodišča deželne brambe v. . . .).

Datum. Podpis pisarniškega predstojnika.“

L. S.

ali

„Pravilnost podpisa se poverja.

Od c. kr. brigadnega (divizijskega) sodišča deželne brambe v.

Datum. Podpis častnika za pravosodno službo.“

L. S.

K § 122, odst. 2 in 3.

V § 122, odst. 2, imenovanim osebam se vroča ali neposrednje po slih (potih) ali po pošti ali po občinskem (varnostnem) oblastvu.

V § 122, odst. 3, imenovanim osebam se vroča ali po pošti ali po občinskem (varnostnem) oblastvu.

Ako vročitev v § 122, odst. 2 in 3, imenovanim osebam ni mogoča tako, kakor je navedeno v sprednjih odstavkih, ali ako se pojavijo težave, je zaprositi za vročitev okrajno sodišče bivališča dotične osebe, ki mu je poverjena kazenskodsodna oblast.

V zaprosilu za vročitev je poodčititi, ali se mora stvar vročiti adresatu v roke ali ne.

K § 125, odst. 3.

1. Službeno potrdilo, da je bil kdo zadržan po vojaški službi, podeli vojaški poveljnik (predstojnik) predlagatelja. Za izdajo potrdila ni potrebno, da je bila udeležena oseba vso dobo službeno zaposlena, marveč zadošča, da je bil udeleženec zadnji dan tega roka v času, v katerem se je mogel zglasiti pravni pomoček (izvršitvena določila k § 324, odst. 2), po vojaški službi ali, ker ni bilo raporta, zadržan to storiti. Vzrok zadržka je navesti v potrdilu.

2. Ako se predlagatelj sklicuje na neopravičeno odklonitev potrdila po predpostavljencu, naj oblastvo, ki je puklicano odločiti, pred odločbo o prošnji prosi za izjavo tega predpostavljena.

K § 131, odst. 1, § 142, odst. 1, § 145, odst. 1 in § 244, odst. 2.

Ako je zaprositi civilno kazensko sodišče za pravno pomoč, naj se obrne oblastvo, ki zaprosi, na okrajno sodišče*), kateremu je poverjena kazenska sodna oblast in v čigar okolišu je opraviti uradno dejanje.

K § 133, odst. 2 do 4.

Uradna dejanja civilnih oblastev v poslopih in prostorih deželne brambe, črne vojske ali orožništva ali v poslopih ali prostorih, ki so jih zasedla, je opraviti, ko se je to poprej naznanilo poveljniku poslopja. Poveljnik ali častnik ali zenačenec, ki ga je določil on ali vojaško krajno oblastvo, bodi navzoč pri uradnem dejanju.

K § 147.

Voditelj sodišča se opozori ustno ali pismeno — aktivne osebe moštva in gažisti, ki niso uvrščeni v činovni razred, opozarjajo vedno ustno — ali pri voditelju sodišča ali pri oblastvih, imenovanih v § 324, odst. 2 do 4.

*) Za mesto in okolico reško je umevati z „okrajnim sodiščem“ posameznega sodnika na Reki.

Zoper odločbo voditelja sodišča ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

Zoper odredbe, opustitve ali zamude vojaškega pravdnika ali sodnega častnika je dopustna nadzorna pritožba na pristojnega poveljnika, kateremu je pridejan vojaški pravdnik ali sodni častnik (§ 327, odst. 2).

K § 154, odst. 4.

V prometu pravne pomoči med sodišči, poveljstvi in organi deželne brambe ali poveljstvi in organi orožništva ni refundirati stroškov.

Ako so se iz novcev deželne brambe založili izdatki v kazenski stvari orožništva, je potrošek knjižno zapisati v breme proračunu orožništva, prav tako, ako je narobe.

K § 171.

Določila službenega pravilnika za c. in kr. vojsko o zapiranju vojaških oseb po predpostavljencih, višjih, potem po nadzornih organih, patroljah, vojaških stražah in stražnikih se ne izpreminjajo s § 171.

K §§ 171, 176 in 182.

Preden se zaukaže zavarovalni ali preiskovalni zapor, je treba vedno skrlno preskusiti, ali so dani zakoniti pogoji za tako naredbo (§§ 171 in 176). Ako ni več vzrokov, da bi ostal zapor v moči, je takoj odpraviti zavarovalni ali preiskovalni zapor (§ 182).

K § 173, odst. 2.

1. Častnikom in zenačencem se odvzame orožje, kadar se zapró, samo tedaj, kadar je to neobhodno potrebno.

2. Ako je častnika ali zenačenca peljal policijski ali drug varnostni organ k policijskemu (varnostnemu) oblastvu, ga je tam, ako okolišnosti to neobhodno zahtevajo, kolikor mogoče ogibaje se vsakega hrupa in oziraje se na potrebno varovanje častniškega ugleda pripreti in je treba zaradi nadaljnje odredbe nemudoma poročati najbližnjemu vojaškemu oblastvu ter navesti vzrok in okolišnosti, v katerih je bil prijet. Ako se pokaže, da pripor prijetega ni neobhodno potreben, ga je takoj izpustiti in je dalje postopati v zmislu § 133, odst. 1.

K § 173, zadnji odst.

„Vojaška oblastva“ so tukaj staležni oddelek zaprtega, vojaško krajno oblastvo, potem vojaške straže in nadzorni častniki.

K §§ 179 do 181.

Natančnejša določila o izvrševanju preiskovalnega zapora so v predpisu za vojaške jetnišnice.

K § 184, odst. 2.

Priče, ki ne spadajo k aktivnim vojaškim osebam, je pozivati neposrednje po sluh (potih), ako je nevarno odlagati. Sicer je poziv vročiti po pošti ali po občinskem (varnostnem) oblastvu. Ako je ta način vročbe nemožen ali ako se pojavijo težkoče, je zaprositi za vročbo okrajno sodišče pričinega bivališča, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast.

Priče, ki niso pod kazenskosočno oblastjo deželne brambe ali vojske, je pozivati iz druge države monarhije po okrajnem sodišču pričinega bivališča, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast. Zapretilo zakonitih prisilnih naredeb, če bi kdo ne prišel, pa je opustiti. Ako pozvanec ne pride prostovoljno in ako je potrebno, da pride osebno, je poročati ministrstvu za deželno bran. Isto velja v prometu z Bosno in Hercegovino.

Določila drugega odstavka je uporabljati v prometu s tujimi državami, ako naj se ne posreduje po diplomatski poti.

Ako se prosi okrajno sodišče, naj privede ali kaznuje nepokorno pričo, ali ako se prosi policijsko (varnostno) oblastvo, naj jo privede, je zaprosenemu oblastvu z vročilnico izkazati, da je priča pravilno pozvana.

K § 193, odst. 1 do 3 in k § 208.

1. Zoper aktivne vojaške osebe, ki se brez zakonitega vzroka branijo pričevati ali sodelovati kakor izvedenci ob opravi ogleda, podati mnenje ali priseči za pričo ali izvedenca, je uporabljati kakor prisilne naredbe po disciplinarnih predpisih dopustne vrste disciplinarnih zapornih kazni, izvzemši strogi zapor. Vsakokratno kaznovanje ne sme presegati najvišje izmere, določene v disciplinarnih predpisih.

2. Izmero in nastop kazni je naznaniti sodišču, ki ukrene, da se priča ali izvedenec po prestani kazni vnovič privede pred sodišče, ako zasliševanje med tem časom ni postalo nepotrebno.

3. Ako izjavi taka priča ali tak izvedenec še, dokler se izvršuje zaporna kazen, da ne vztraja dalje pri svojem upiranju, je sodišče nemudoma obvestiti o tem.

4. Ako je priča ali izvedenec pozneje pričal, sodeloval ob opravi ogleda, podal mnenje ali prisegel ali ako je postalo nepotrebno zaslišati tako osebo ali ako je postopek na stopnji sklenjen, naj sodišče nemudoma obvesti predpostavljeno poveljstvo o tem in izvrševanje kazni je takoj ustaviti.

5. Po točki 1 uporabljenih prisilnih naredb ni vpisati v kazenski zapisnik.

6. O disciplinarni zaporni kazni, naloženi za prisilno naredbo, je pritožba v zmislu disciplinarnih predpisov nedopustna. Pač pa ima kaznovanec v § 147 dovoljeno pravico opozoritve ali pritožbe.

7. Določila točk 1 do 6 se uporabljajo v zmislu primerno tudi tedaj na aktivne vojaške osebe, kadar se kdo brani pred vojaškim pravdnikom ali sodnim častnikom pričevati, sodelovati za izvedenca ob ogledu ali podati mnenje. Glede pritožne pravice velja odst. 3 izvršitvenih določil k § 147.

K § 206, zadnji odst.

Za pozivljanje izvedencev, ki ne spadajo k aktivnim vojaškim osebam, veljajo v zmislu primerno izvršitvena določila k § 184, odst. 2.

K § 209.

1. Na sodišču stalno uporabljane izvedence naj zapriseže voditelj sodišča. O zaprisegi je napisati zapisnik. Zapisnik naj podpiše tisti, ki je prisegel, in voditelj sodišča.

2. Besedilo prisega se glasi:

„Prisegam k Bogu Vsemogočnemu in Vsevednemu, da hočem predmet ogleda skrbno preiskovati, to, kar bodem opazil, zvesto in popolno povedati in izvid ter svoje mnenje podati nepristransko po najboljši vednosti in vesti in po pravih svoje znanosti (umetnosti, obrti). Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!“

K § 224.

Zaradi sestave vojnnoznanstvene komisije veljajo naslednja določila:

1. Ko je končana vojna ali kak drug vojni dogodek in, ako treba, še v času vojaških operacij postavi ministrstvo za deželno bran, zaprosivši povelje Njegovega Veličanstva, najmanj pet vojaških oseb iz šarž generalov in štabnih čast-

nikov, ki imajo potrebno znanje in potrebne sposobnosti, kakor izvedence za vojnnoznanstvena vprašanja in naznani obče njihova imena.

2. V časih miru se postavljajo taki izvedenci od primera do primera po ministrstvu za deželno bran na osnovano zaprosilo sodišča na predlog vrhovnega sodišča deželne brambe.

3. Vojnoznanstvena komisija je sestavljena iz treh udov.

Izmed postavljenih izvedencev volijo obdolženec, pristojni poveljnik in preiskovalno sodišče po enega uda komisije.

Ako se obdolženec ne posluži svoje pravice voliti enega izvedenca, naj preiskovalno sodišče namesto njega določi izvedenca.

4. Po izvolitvi prisežejo udje komisije na sodišču deželne brambe prisego za izvedence (§ 209).

Zapisrego je vzeti na zapisnik. Zapisnik naj podpišejo izvedenci in voditelj sodišča in priložiti ga je spisom.

5. Po činu najstarejši teh treh izvedencev predseduje. Njemu oznameni sodišče, naznani vsi zadevne spise, vprašanja, na katera zahteva odgovor, in predmet, o katerem se zahteva mnenje.

Predsednik občuje s preiskovalnim sodiščem neposrednje in se obrača samo nanj zaradi morda še potrebnih pojasnil ali poizvedb.

Odgovor na vprašanja mora biti v vsakem oziru utemeljen in podpisati ga morajo trije udje komisije.

Ako se sklep ne sklene soglasno ali ako so mnenja udov komisije deljena tako, da nobeno nima zase večine, napiše v prvem primeru izvedenec, ki glasuje različno od večine, v poslednjem primeru vsak posamezni izvedenec posebej svoje mnenje s svojimi razlogi vred.

6. Na ude komisije se v ostalem zmislu primerno uporabljajo vsa določila vojaškega kazenskega pravnega reda o izvedencih.

K § 226, odst. 2.

Zaradi uporabljanja prisilnih naredb na aktivne vojaške osebe, da izročé zasežene predmete, veljajo zmislu primerno izvršitvena določila k § 193. odst. 1 do 3 in k § 208.

K § 257.

1. Poslušalci se pripuščajo, kolikor je prostora na razpolaganje. Ako je pričakovati navala, ki presega razmere prostora, je pripuščati poslušalce na zaukaz voditelja sodišča proti vstopnicam.

Izdajaje vstopnice se je, kolikor ni posebnih pomislov proti temu, kolikor moči ozirati na najbližnje svojce obdolženca.

Voditelj sodišča lahko izda osebam, ki zaradi svojega poklica pogosto hodijo na sodne razprave, stalne vstopnice z daljšo dobo veljavnosti, toda najdalje do konca koledarskega leta. Voditelj sodišča lahko take vstopnice, ne da bi navedel vzroke, vsakčas odvzame ali prekliče njihovo veljavnost.

2. Kadar vstopi vojno sodišče v razpravno dvorano, kadar se prisega in se oznanjajo sklepi in sodbe, se morajo vsi navzoči dvigniti s sedežev.

K §§ 266 do 268, potem 270 in 272.

1. Predsednik vojnega sodišča ima disciplinarno kazensko pravico vojaškega poveljnika.

O disciplinarnem kaznovanju, ki ga je naložil, gre pritožba na njegovo predpostavljeno poveljstvo.

2. Ako ima kazniva oseba enako ali višjo šaržo nego predsednik, mora predsednik dogodek naznani predpostavljenemu poveljstvu kaznive osebe.

K §§ 269 in 280, zadnji odst.

1. Stroški glavne razprave so izdatki v gotovini, ki so nastali erarju. Sodišča naj priračunijo k stroškom, ki so jih plačala iz svojega predplačila, še tiste stroške, ki so se zaračunili pri drugih oddelkih deželne brambe (črne vojske, orožništva). Višino teh stroškov morajo sodišča poizvedeti od teh mest. Prejemni postavki teh stroškov je svoječasno izkazati s podrobnim obračunom.

2. Ako se stroški ne morejo takoj poizvedeti s številkami, lahko sodišče pozneje izkaže stroške, kar je navesti v sklepu.

Rok za pritožbo na vrhovno sodišče deželne brambe teče potem od dneva, katerega se vroči izkaz stroškov.

K § 274.

1. Ako je bil predsednik ali sosodnik vojaškega stanu odklonjen ali izključen, je zahtevati nadomestilo pri postajskem poveljstvu deželne brambe v kraju razprave.

2. Ako se glavna razprava ne vrši na uradnem sedežu sodišča, naj postajsko poveljstvo deželne brambe, ako je komandiralo odklonjenega ali izključenega uda vojnega sodišča, komandira po činu najbližnjega častnika, ki je na razpolaganje v garniziji, sicer pa po činu najstarejšega častnika s šaržo odklonjenca ali izključenca (§ 53, odst. 2 in § 55, zadnji odst.).

3. Nadomestilo za ude vojnega sodišča, ki ne pripadajo vojaškemu stanu, in za zapisnikarja naj priskrbi tisto oblastvo, ki je komandiralo te osebe h glavni razpravi.

K §§ 279 in 284, zadnji odst.

1. Gledé obsodbe v povračilo stroškov se zmislu primerno nporablajo izvršitvena določila k §§ 269 in 280, zadnji odst.

2. V primeru § 279, odst. 3. sklepa vojno sodišče o tem, ali je zaradi obsodbe priče ali izvedenca v povračilo stroškov glavne razprave zaprositi pristojno okrajno sodišče ali ne. Ako da, je zaprosilu priložiti podroben izkaz o stroških.

K § 309.

Neizpremenjeni ostanejo predpisi vojaškega kazenskega prava, po katerih je pri častnikih in zenačencih v tistih primerih, v katerih sodišče pri hudodelstvih, katerim je v zakonu zapretna kazen ječe prve stopnje, zaradi pretežnih clajšilnih okolišnosti ne razsodi na odpust (kasacijo), namesto kazni ječe izreči kazen navadnega ali strogega zavora.

K § 319, odst. 2.

1. Vojno sodišče lahko s sklepom, da se glavna razprava prekine ali preloži, zaukaže zavoralni zapor za obtoženca, ki je v prostosti, ako so za to dani zakoniti pogoji. Vojno sodišče mora o tem takoj obvestiti pristojnega poveljnika, ki naj postopa po § 175, odst. 2.

2. Tudi predsednik lahko zaukaže, da se obtoženec pripre, dokler je po njegovi odredbi glavna razprava prekinjena (§ 171).

K § 319, odst. 3.

Udje vojnega sodišča se komandirajo na glavno razpravo, novó določeno potem, ko je bila pretrgana ali preložena, po točki 11 izvršitvenih določil k § 53, odst. 4 in k § 55, odst. 4.

K § 324, odst. 1.

Sprejemati izjave, ki se nanašajo na vložbo ali umaknitev pravnih pomočkov zoper odredbe in sklepe pristojnega poveljnika, je poklican njemu prideleni vojaški pravdnik (sodni častnik).

K § 324, odst. 2.

Aktivne osebe moštva in aktivni gazisti, ki niso uvrščeni v činovni razred, naj, ako podajo pri predpostavljenem poveljstvu izjave, ki se nanašajo na vložbo ali umaknitev pravnih pomočkov, to storé o priliki raporta pododdelka. Pri tem se ni treba držati službene poti, predpisane v službenem pravilniku za c. in kr. vojsko.

K § 324, odst. 5.

Ako se zapisnik ni spisal pri tistem oblastvu, kjer je vložiti pravni pomoček (§ 324, odst. 1), ga je nemudoma in naravnost poslati na to oblastvo; zamude v sestavi ali pošiljanju je obrazložiti.

K § 343, odst. 2.

Izdatki za potovanje (pot) se ne povračajo obtožencu, ki pride prostovoljno na vzklicno razpravo izven garnizijskega kraja.

K § 343, odst. 3.

Izvršitvena določila k §§ 269 in 280, zadnji odst. se uporabljajo zmislu primerno.

K § 367.

Točka 1, odst. 1, in točka 2 izvršitvenih določil k §§ 266 do 268, potem 270 in 272 se uporabljajo.

Pritožba o kaznovanju po predsedovatelju gre na predsednika vrhovnega sodišča deželne brambe, ako je predsednik sam naložil kazen, na ministrstvo za deželno bran.

K § 368, odst. 2.

Izvršitvena določila k §§ 343, odst. 2, se uporabljajo zmislu primerno.

K § 370, odst. 1.

Izvršitvena določila k §§ 269 in 280, zadnji odstavek, se uporabljajo zmislu primerno.

K § 398, odst. 3.

Izvršitvena določila k § 343, odst. 2, se uporabljajo zmislu primerno.

K § 403.

Ako je iz kaznivega dejanja nastala erarju škoda, naj jo poklicana vojaška poveljstva in oblastva poizvedo v zmislu predpisa o postopku ob založbah zaračunov, odpuščanju in razpravah o odškodnini v c. kr. deželni brambi ali v zmislu pristojbinskega predpisa za orožništvo neodvisno od vojaškega kazenskega postopka in naj storé za zavarovanje erarja potrebne korake.

K § 406.

1. „Civilno kazensko sodišče“ je okrajno sodišče, ki mu je poverjena kazenska sodna oblast in v čigar okolišu ima vojaško sodišče, ki je razsodilo na I. stopnji, svoj sedež.

2. Okrajno sodišče ravna po določitih civilnega kazenskega pravnega reda in naznanja vojaškemu sodišču, kar je odredilo o predmetu.

K § 409, odst. 1.

Za odmero pristojbin aktivnih vojaških oseb, ki so poklicane sodelovati v kazenskem postopku, so merodajna določila pristojbinskega predpisa tistega dela oborožene moči (orožništva), kateremu pripadajo te vojaške osebe.

K § 409, odst. 3.

Priče in izvedenci, ki se brez zakonitega razloga branijo pričevati, ali podati mnenje, nimajo pravice do pristojbin.

K § 409, odst. 4.

1. Teritorialna intendantca deželne brambe naj odkaže brigadnim in divizijskim sodiščem primerno predplačilo, ki ga je upravljati na sodiščih po predpisih, obstoječih za to, in iz katerega je plačevati nastale stroške kazenskega postopka.

2. Teritorialna intendantca deželne brambe naj da popreskušati zabeležke o predplačilu, ki jih vpošiljajo sodišča mesečno, in jih obravnavati v svojih zaračunskih pomočkah in v dnevnikih civilne državne blagajnice, ki posluje za plačevalnico deželne brambe; hkratu naj preodkaže sodiščem dopolnilo na predplačilo.

Ako bi se v teku časa pokazalo, da je predplačilo kakega sodišča previsoko, naj intendantca sproži, da se zniža predplačilo.

K § 410, odst. 4.

Za odmero stroškov zastopnika poškodovanca ali zasebnega tožnika je poklicano okrajno sodišče,

ki mu je poverjena kazenska sodna oblast in v čigar okolišu ima svoj sedež vojaško sodišče, na katerem je tekla kazenska stvar na I. stopnji.

K § 417.

Ako stopi vsled milostnega akta na mesto smrtne kazni kazen na svobodi, je vračunati v kazen čas, ki ga je obsojenec prebil v zaporu izza dneva, katerega je bil podpisan milostni akt.

K §§ 419, zadnji odst., in 420, odst. 3.

Oblastvo, ki dovoli odlog kazni ali da se prekine izvrševanje kazni, določi tudi vrsto in višino zavarovanja ter način njegove položbe ali druge pogoje, na katere se naveže to, da se dovoli odlog kazni ali da se prekine izvrševanje kazni.

K § 422.

a) Smrtna kazen.

1. Smrtno kazen na vešalih je izvršiti v ozidju jetnišnice ali v drugem ograjenem prostoru, smrtno kazen s strelom na kraju, ki je pripraven za to in, kolikor mogoče, odtegnjen očem nepoklicanih oseb, v navzočnosti voditelja sodišča ali njegovega namestnika, vojaškega pravdnika, zapisnikarja, vojaškega zdravnika in dušnega pastirja. Obsojenčevega zagovornika je obvestiti o kraju in uri izvršitve, da more biti navzoč.

Udom obsojajočega vojnega sodišča, častnikom za pravosodno službo, aspirantom za vojaško pravosodno službo in najbližnjim moškim sorodnikom obsojenca je dovoljeno, da smejo biti navzoči pri usmrtni. Po tem, kolikor je prostora na razpolaganje, lahko dovoli voditelj sodišča pristop tudi drugim moškim.

2. Ako se naj izvrši smrtna kazen na več oseb, je poskrbeti za to, da ne more nobena videti usmrtnice druge.

3. V ostalem veljajo določila službenega pravilnika za c. in kr. vojsko.

b) Kazni na svobodi.

Kazni na svobodi se izvršujejo po predpisu za vojaške jetnišnice.

c) Denarne kazni.

1. Ako se kdo obsodi na denarno kazn, je obsojenca, kadar se razglasi zaukaz izvršitve pristojnega poveljnika, pozvati, naj položi denarno kazn v 14 dneh na sodišču.

Na prošnjo obsojenca lahko pristojni poveljnik dovoli odlog položbe denarne kazni do osem tednov ali poplačilo v delnih zneskih.

2. Ako obsojenec ne izpolnjuje svoje plačilne dolžnosti, naj to naznani sodišče pri aktivnih vojaških osebah, ako je po obstoječih predpisih dopustno izterjati denarno kazen iz obsojenčevih pristojbin, tistemu oblastvu, ki mora skrbeti za nakazovanje obsojenčevih pristojbin, ter priloži poverjen prepis razsodbe. To oblastvo mora uvesti prisilno izterjavo denarne kazni po predpisu o ravnanju s sodnimi in administrativnimi zabeležki odbitkov in popustov od plačil, ki se plačujejo iz vojaških blagajnic. Ako ima obsojenec zasebno premoženje, se lahko po okolnostih denarna kazen prisilno izterja tudi po pristojnem civilnem sodišču.

3. Nazadnje omenjenega ravnanja se je tudi držati, ako je nedopustno izterjati denarno kazen iz pristojbin aktivne vojaške osebe in ako ima obsojenec premoženje ali ako je bila neaktivna vojaška ali civilna oseba obsojena na denarno kazen.

4. V primerih, v katerih se je že v teku postopka brezdvomno dognalo, da je denarna kazen neizterljiva, je takoj izvršiti zaporno kazen, ki stopi na mesto denarne kazni, po določilih, veljajočih za kazni na svobodi.

K § 425.

1. Ako se v posameznih primerih ne izdadó posebna višja naročila, je z milostnimi prošnjami ravnati po naslednjih določilih:

a) Ako vloži obsojenec milostno prošnjo pri svojem predpostavljenem poveljstvu ali po nastopu kazni na svobodi pri poveljstvu (vodstvu) jetnišnice ali o priliki nadzorovanja jetnišnice, ga je, ako prošnja ni sestavljena pismeno, zaslišati na zapisnik po predpostavljenem poveljstvu ali po poveljstvu (vodstvu) jetnišnice o njegovi prošnji in njenih razlogih.

Prošnjo ali zapisnik je potem vposlati vojaškemu sodišču, ki je razsodilo na prvi stopnji. Ako jo vpošlje poveljstvo (vodstvo) jetnišnice, je priložiti poveljnikovo (voditeljevo) izjavo o vedenju in o zdravstvenem stanju kaznjencea.

b) Sodišču je pošiljati tudi vse druge milostne prošnje.

c) Sodišče mora dati pristojnemu poveljniku, priloživši svoje mnenje, priliko, da se izreče o prošnji.

Ako se pri kazni na svobodi, ki ne presega enega leta, tako pristojni poveljnik kakor tudi sodišče izrečeta, naj se milostna prošnja zavrne, jo mora sodišče zavrniti.

Drugače je prošnjo, priloživši kazenske spise, izjavo pristojnega poveljnika in, ako je obsojenec v kazenskem zaporu, priloživši izjavo poveljnika (voditelja) jetnišnice (lit. a) z utemeljenim predlogom predložiti vrhovnemu sodišču deželne brambe.

d) Vrhovno sodišče deželne brambe odloči v nejavni seji (§ 67 : 1), poprašavši generalnega vojaškega pravdnika, ali je prošnjo zavrniti ali priporočilno vposlati ministrstvu za deželno bran, in pošlje temu primerno prošnjo ali sodišču prve stopnje ali pa ministrstvu za deželno bran.

Sodišče prve stopnje mora prosilca obvestiti, da se je prošnja zavrnila.

2. Milostne predloge pristojnih poveljnikov je izprošivši izjavo poveljnika (voditelja) jetnišnice (točka 1, lit. a), z utemeljenim predlogom sodišča predlagati vrhovnemu sodišču deželne brambe, ki naj postopa po določilih točke 1, lit. d).

3. Izvršitev Najvišjega milostnega akta naj poveljnik vojaške kaznilnice ali sodišče, kateremu je pridejana jetnišnica, naznani ministrstvu za deželno bran.

§ 428, odst. 4.

Ako je zaprositi inozemska oblastva, naj pri-
mejo in izročé beguna, mora vedno sodišče izdati tiralnico.

K § 430.

Preklic tiralnice je naznaniti vsem tistim oblastvom, katerim se je poslala tiralnica.

Ako se je tiralnica razglasila v javnih listih, je preklic javno naznaniti prav tako.

Hochenburger s. r.

Georgi s. r.

Heinold s. r.